SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 22. marca 2011*

V zadevi T-419/03,

Altstoff Recycling Austria AG, nekdanja Altstoff Recycling Austria AG in ARGEV Verpackungsverwertungs-Gesellschaft mbH, s sedežem na Dunaju (Avstrija), ki jo zastopa H. Wollmann, odvetnik,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo je sprva zastopal W. Mölls, nato W. Mölls in H. Gading in nazadnje W. Mölls in R. Sauer, zastopniki,

tožena stranka,

* Jezik postopka: nemščina.

ob intervenciji

EVA Erfassen und Verwerten von Altstoffen GmbH s sedežem na Dunaju, ki jo zastopata A. Reidlinger in I. Hartung, odvetnika,

in

Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte s sedežem na Dunaju, ki jo zastopa K. Wessely, odvetnik,

intervenientki,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti členov 2 in 3 Odločbe Komisije 2004/208/ES z dne 16. oktobra 2003 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP (zadevi COMP D3/35470 – ARA in COMP D3/35473 – ARGEV, ARO) (UL 2004, L 75, str. 59),

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi I. Pelikánová, predsednica, K. Jürimäe, sodnica, in S. Soldevila Fragoso (poročevalec), sodnik,

sodna tajnica: K. Andová,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 15. junija 2010

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Altstoff Recycling Austria AG (v nadaljevanju: ARA) je delniška družba v zasebni lasti, ki je bila ustanovljena leta 1993 in katere lastnik in edini delničar je skupina Altstoff Recycling Austria Verein (v nadaljevanju: skupina ARA). V skupini ARA so zbrane družbe iz sektorja embalaže, pakiranja in polnjenja ter trgovine.

2 Družba ARA v Avstriji na nacionalni ravni upravlja sistem zbiranja in predelave embalaže. V času dejanskega stanja je v okviru tega sistema sklenila pogodbe glede ravnanja z odpadki z gospodarsko neodvisnimi sektorskimi družbami za recikliranje (SDR), na katere je prenesla organizacijo zbiranja, ločevanja, prevoza in predelave embalaže. Vsaka SDR je bila odgovorna za različno vrsto embalažnega materiala. SDR so v lastni režiji sklepale pogodbe o opravljanju storitev z regionalnimi partnerji, se pravi z družbami ali lokalnimi skupnostmi, ki so dejansko zagotavljale zbiranje, ločevanje, prevoz in predelavo embalaže (v nadaljevanju: partnerski sporazumi). Družba ARA in SDR skupaj tvorijo „sistem ARA“.

3 V sistemu ARA je bilo v času dejanskega stanja zajetih osem SDR, in sicer družba ARGEV Verpackungsverwertungs-Gesellschaft mbH (v nadaljevanju: ARGEV), ki je bila odgovorna za zbiranje, ločevanje in reciklažo kovinske embalaže (železo, aluminij) in lahke embalaže (les, keramika, plastika, sestavljen material, tekstil); družba Österreichischer Kunststoff Kreislauf AG (v nadaljevanju: ÖKK), ki je bila odgovorna za predelavo plastične in tekstilne embalaže; družba Aluminium-Recycling GmbH (v nadaljevanju: Alurec), ki je bila odgovorna za predelavo embalaže iz aluminija, ki jo je zbirala družba ARGEV; družba Arbeitsgemeinschaft Verbundmaterialien GmbH, ki je bila odgovorna za predelavo embalaže iz sestavljenega materiala, razen za sestavljeno embalažo pijač; družba Verein für Holzpackmittel (v nadaljevanju: VHP), ki je bila odgovorna za predelavo lesene embalaže in deloma tudi za njeno zbiranje; družba Ferropack Recycling GmbH (v nadaljevanju: Ferropack), ki je bila odgovorna za predelavo kovinske embalaže iz železa, ki jo je zbirala družba ARGEV; družba Altpapier-Recycling-Organisationsgesellschaft mbH (v nadaljevanju: ARO), ki je bila odgovorna za zbiranje in predelavo papirne embalaže, embalaže iz kartona in iz valovitega kartona, in nazadnje, družba Austria Glas Recycling GmbH (v nadaljevanju: AGR), ki je bila odgovorna za zbiranje in predelavo steklene embalaže. Družba ARA je 14. septembra 2009 prevzela družbo ARGEV in druge SDR iz sistema ARA, razen družbe AGR.

4 Družba ARGEV je v času dejanskega stanja upravljala tri sisteme zbiranja, in sicer sistem za lahko gospodinjsko embalažo, sistem za kovinsko gospodinjsko embalažo ter sistem za lahko in kovinsko industrijsko embalažo. V času dejanskega stanja sta bili partnerici družbe ARGEV družba ARA z 11-odstotno udeležbo in skupina ARGEV s stotimi člani, med katerimi so bili proizvajalci in uvozniki, družbe iz sektorja trgovine, družbe iz sektorja embalaže in družbe za zbiranje in predelavo odpadkov.

5 Družba ARA ponuja svoje storitve vsem avstrijskim in tujim družbam, za katere neposredno velja Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen und bestimmten Warenresten und die Einrichtung von Sammel- und Verwertungssystemen (odlok avstrijskega ministra za okolje, mladino in družino glede preprečevanja in predelave uporabljene embalaže in nekaterih ostankov proizvodov ter glede vzpostavitve sistema zbiranja in predelave) (BGBl., 648/1996), ki je

začel veljati 1. decembra 1996 (v nadaljevanju: Odlok). Odlok temelji na Abfallwirtschaftsgesetz (avstrijski zakon o ravnanju z odpadki) (BGBl., 434/1996), kakor je bil spremenjen (BGBl., 102/2002) (v nadaljevanju: Zakon) in s katerim je bila v notranji pravni red prenesena Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži (UL L 365, str. 10). Družba ARA poleg tega na podlagi pooblastila zastopa pravice pridobiteljev licenc nasproti SDR.

6 Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte (zvezna zbornica delavcev in zaposlenih oseb, v nadaljevanju: BAA) je 24. marca 1994 pri Nadzornem organu Evropskega združenja za prosto trgovino (v nadaljevanju: Nadzorni organ EFTE) zoper sistem ARA vložila pritožbo. Ta pritožba je bila nato prenesena na Evropsko komisijo.

7 Družbi ARA in ARGEV sta 30. junija 1994 Nadzorni organ EFTE obvestili o nekaterih sporazumih z namenom pridobitve negativnega izvida ali po potrebi odločbe o skupinski izjemi. Z dopisom z dne 21. marca 1995 je bila pristojnost za preizkus sporočenih sporazumov prenesena na Komisijo.

8 Družbi FRS Folien-Rücknahme-Service GmbH & Co. KG in Raiffeisen Umweltgesellschaft mbH sta 8. maja 1996 pri Komisiji vložili pritožbo zoper načrt o ustanovitvi skupne družbe zaradi vzpostavitve sistema zbiranja in predelave embalaže. Vendar pritožnici s pritožbo nista vztrajali.

9 Družba ARA je v dopisu z dne 28. avgusta 2001 Komisijo obvestila o novih sporazumih, poleg tega pa je z družbo ARGEV zaprosila za združitev njunih postopkov obveščanja, katerih namen je bil pridobitev negativnega izvida, ali če bi bilo to potrebno, odločbe o izjemi v skladu s členom 81(3) ES. Ob tem je družba ARO zahtevala udeležbo v postopku kot priglasiteljica. Ta postopek se je nanašal na vse sporazume, na katerih temelji sistem ARA, in sicer na:

– sporazume o odlaganju in licencah med družbo ARA in družbami, za katere velja Odlok (brez cenika);

– pogodbo o upravljanju, ki je bila sklenjena med družbama ARA in ARGEV na podlagi modela pogodb o upravljanju, ki so bile sklenjene med družbo ARA in drugimi SDR (Arbeitsgemeinschaft Verbundmaterialien GmbH, ARO, AGR, Alurec, VHP, Ferropack in ÖKK);

– pogodbe o upravljanju ali sodelovanju, ki so bile sklenjene med družbama ARGEV in ÖKK ter med družbama ARGEV in Alurec na podlagi modela pogodb, ki so bile sklenjene med družbami ARGEV ter ÖKK, Alurec, Ferropack in VHP;

– pogodbe, ki sta jih družbi ARGEV in ARO sklenili z regionalnimi partnerji.

10 V dopisih z dne 19. februarja 1996 in z dne 22. marca 2002 je BAA Komisiji sporočila stališča glede sistema ARA, v katerih se je sklicevala na pritožbo, ki jo je glede tega vložila 24. marca 1994 pri Nadzornem organu EFTE. Poleg tega je družba EVA Erfassen und Verwerten von Altstoffen GmbH (v nadaljevanju: EVA) z dopisom z dne

27. aprila 2000 vložila pritožbo zoper družbe iz sistema ARA, v kateri je bila povzeta in dopolnjena prvotna pritožba, ki sta jo 8. maja 1996 vložili družbi FRS Folien-Rücknahme-Service in Raiffeisen Umweltgesellschaft.

11 Komisija je 24. julija 2002 sprejela sklep o začetku postopka v tej zadevi.

12 S sporočilom z dne 19. oktobra 2002 (UL C 252, str. 2) je Komisija zainteresiranim tretjim osebam omogočila, da v skladu s členom 19(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL 1962, 13, str. 204), kakor je bila spremenjena, predložijo svoja mnenja.

13 Na podlagi navedb Komisije v tem sporočilu sta družbi ARA in ARGEV sporočili štiri zaveze, od katerih je treba omeniti te:

– zaveza št. 1: z 29. novembrom 2000 družbi ARGEV in ARO odstopata od uporabe določb o preferenčnem obravnavanju, ki so bile dogovorjene z družbami za zbiranje;

– zaveza št. 3: družba ARGEV regionalnim partnerjem ne prepoveduje, da sodelujejo s konkurenti sistema ARA niti da z njimi sklepajo in izvajajo pogodbe glede souporabe zabojnikov ali drugih sredstev, namenjenih zbiranju in/ali ločevanju uporabljene gospodinjske embalaže; vendar s to zavezo ni omejena pravica

družbe ARGEV, da vsili pogodbene dogovore za organizacijo deljenega sistema zbiranja in predelave in da sprejme vse potrebne ukrepe za izpolnitev obveznosti, ki jih ima na podlagi Zakona in odločbe o dovoljenju;

– zaveza št. 4: družbi ARGEV in ARO bosta po preteku treh let razdrli pogodbe z regionalnimi partnerji, razen če se bosta stranki dogovorili za podaljšanje pogodbe za največ dve leti; najpozneje ob izteku petletne pogodbene dobe bosta družbi ARGEV in ARO na podlagi preglednega in objektivnega postopka oddaje javnega naročila sklenili nove pogodbe o opravljanju storitev (javni razpisi vseh vrst, vabila za predložitev ponudb itd.)

14 Komisija je 16. oktobra 2003 sprejela Odločbo 2004/208/ES v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP (Zadevi COMP D3/35470 – ARA in COMP D3/35473 – ARGEV, ARO) (UL 2004, L 75, str. 59, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).

15 V okviru uporabe člena 81(1) ES so bili v izpodbijani odločbi ugotovljeni različni zadevni trgi. Najprej, trg, na katerem se izvajajo kolektivni in individualni sistemi zbiranja in predelave, je opredeljen kot „trg sistemov“. V kolektivne sisteme so vključene družbe, za katere veljajo obveznosti iz Odloka, da bi bile z uvedbo skupne storitve zbiranja in predelave oproščene teh obveznosti. Individualni sistemi so namenjeni organizaciji posameznih storitev zbiranja in predelave za vsako družbo, ki ne želi pristopiti k vzpostavljenim kolektivnim sistemom. Ob upoštevanju obveznosti iz Odloka je zadevni trg omejen na odpadno embalažo.

16 V izpodbijani odločbi je pojasnjeno, da je treba, ker storitve niso funkcionalno zamenljive, znotraj trga sistemov razlikovati med trgom sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže ter trgom sistemov odstranjevanja embalaž iz velikih družb in industrije.

17 Dalje, v primerih, v katerih SDR uporabljene embalaže ne odstranjujejo same, je v izpodbijani odločbi upoštevan obstoj trgov na drugi ravni, in sicer trgov zbiranja in ločevanja uporabljene embalaže, na katerih SDR delujejo kot povpraševalke po storitvah zbiranja in ločevanja, družbe in lokalne skupnosti pa kot ponudnice teh storitev. Ker zadevne storitve med seboj niso funkcionalno zamenljive, je upoštevana razlika glede kraja izvora odpadkov med trgom zbiranja in ločevanja uporabljene gospodinjske embalaže na eni strani ter trgom zbiranja in ločevanja uporabljene industrijske embalaže na drugi strani. Prav tako je v sektorju gospodinjske embalaže ob upoštevanju značilnosti posameznih vrst materiala mogoče razlikovati med tremi trgi, in sicer med trgom zbiranja starega papirja, trgom zbiranja odpadnega stekla ter trgom zbiranja in ločevanja lahke embalaže.

18 Nazadnje, v izpodbijani odločbi je upoštevana razlika med trgi zbiranja in ločevanja ter trgi storitev predelave zbranega materiala in sekundarnih surovin, ker sta organizacija predelave zbranega materiala in ponudba sekundarnih surovin različni stopnji istega trga proizvodov. Prav tako se v izpodbijani odločbi domneva, da obstaja toliko trgov storitev predelave in trgov sekundarnih surovin, kot je vrst materiala. Poleg tega je pojasnjeno, da za isto vrsto materiala ni mogoče razlikovati med gospodinjsko in industrijsko embalažo.

19 Geografsko se glede trgov sistemov ter glede trgov zbiranja in ločevanja v izpodbijani odločbi upošteva ozemlje Avstrije. Nasprotno pa se glede trgov storitev predelave in trgov sekundarnih surovin upošteva Evropski gospodarski prostor (EGP).

20 Po opredelitvi zadevnih trgov je Komisija preizkusila partnerske sporazume in menila, da je bilo z njimi povzročeno občutno omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES, po eni strani na trgih zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže, razen v primeru pogodbe med družbo ARO in lokalnimi skupnostmi, in po drugi strani na trgih zbiranja in ločevanja industrijske embalaže. To omejevanje je bilo posledica obstoja določb o izključnih pravicah na določenem ozemlju v prid vsakega regionalnega partnerja družb ARGEV in ARO. Ob upoštevanju prevladujočega položaja družb ARGEV in ARO na trgu povpraševanja bo namreč med veljavnostjo pogodb vsakemu drugemu izvajalcu storitev zbiranja in ločevanja odpadne gospodinjske in industrijske embalaže zavrnjen dostop na pomembne trge ali mu bodo odvzete nezanemarljive prodajne možnosti.

21 V zvezi z gospodinjsko embalažo je bilo v izpodbijani odločbi ugotovljeno občutno omejevanje v smislu člena 81(1) ES. Ker je bila družba ARGEV v času dejanskega stanja glavna povpraševalka po storitvah zbiranja in ločevanja, je mreža pogodb o opravljanju storitev, v katerih so bile določbe o izključnih pravicah, na celotnem geografskem trgu povzročila kumulativni učinek zaprtja trga za izključene družbe za zbiranje in ločevanje. Na strani ponudbe zaradi ureditve prostora in logističnih potreb za upravljanje odpadkov ni bilo mogoče postaviti druge infrastrukture za zbiranje. Tako je bilo, kot je razvidno iz izpodbijane odločbe, mogoče realno pričakovati, da bi vsak kolektivni sistem, ki bi lahko konkuriral sistemu ARA, moral sodelovati z regionalnimi partnerji sistema ARA, zaradi česar izključene družbe za zbiranje in ločevanje ne bi mogle vstopiti na trg. Zato bi bile lahko pomembne priložnosti izgubljene tudi v obdobju do pet let, kar je najdaljši čas veljavnosti pogodb.

22 V zvezi z industrijsko embalažo je v izpodbijani odločbi ugotovljeno, da v času dejanskega stanja družbi ARGEV in ARO nista bili glavni povpraševalki po storitvah zbiranja in ločevanja. Na tem področju so bili na trgu povpraševanja po storitvah ravnanja z odpadki drugi sistemi, tako da so družbe za odstranjevanje odpadkov lahko enakovredno ponujale svoje storitve velikim proizvajalcem odpadkov. Vseeno je iz izpodbijane odločbe razvidno, da konkurenčni sistemi in veliki proizvajalci odpadkov z vidika gospodarske pomembnosti niso bili primerljivi s sistemom ARA, zaradi česar je ugotovljeno omejevanje za izključene družbe v tem kontekstu pomenilo izgubo prodajnih možnosti med veljavnostjo pogodb in je bistveno vplivalo na konkurenco.

23 Iz izpodbijane odločbe je razvidno, da je bila določba o izključnih pravicah v pogodbah o opravljanju storitev vseeno nujna za obratovanje in postavitev infrastrukture za zbiranje in ločevanje, zaradi česar so bile potrebne velike investicije regionalnih partnerjev, ter za omogočanje neposrednega izvajanja okoljske zakonodaje. Hkrati je bilo s tem, da je bilo celotno zbiranje na posameznem območju zbiranja zaupano eni družbi za maksimalno obdobje petih let, strankam po eni strani omogočeno, da so lahko dolgoročno načrtovale in organizirale izvajanje storitev, in po drugi strani, da so lahko izvajale ekonomijo obsega in tako dosegale večjo učinkovitost. Zato je izključnost v prid regionalnim partnerjem prispevala k izboljšanju proizvodnje in k tehnološkemu in gospodarskemu napredku ter je bila koristna za potrošnike, ki jim je bil zagotovljen pravičen delež doseženih koristi v smislu člena 81(3) ES. Prav tako je bila določba o izključnih pravicah s trajanjem najmanj treh let nepogrešljiva iz gospodarskih razlogov, da bi se zagotovile trajne in zanesljive storitve zbiranja in ločevanja ter da bi se zavarovale investicije regionalnih partnerjev, ki so jih ti morali izvesti za izvajanje sporazumov o zbiranju in ločevanju.

24 Iz izpodbijane odločbe je razvidno, da zaradi ugotovljenega omejevanja konkurenca na zadevnih trgih ni mogla biti izključena. Vendar je v zvezi s storitvami zbiranja in ločevanja gospodinjskih odpadkov Komisija podala v nadaljevanju navedena pojasnila.

25 Prvič, v zvezi z zbiranjem gospodinjskih odpadkov je v izpodbijani odločbi upoštevano, da je z dodelitvijo novih pogodb o opravljanju storitev na podlagi javnega razpisa najpozneje po petih letih zagotovljena svobodna konkurenca za pridobitev območij zbiranja. Vendar je ugotovljeno, da v praksi zaradi prostorskih težav in pravnih težav v zvezi z varstvom okolja in pokrajine ter zaradi navad potrošnikov na področju zbiranja odpadkov ni mogoče postaviti druge infrastrukture za zbiranje v gospodinjstvih. Ob upoštevanju te posebnosti ponudbe na zadevnem trgu je Komisija menila, da zabojniki za uporabljeno embalažo, ki so postavljeni v bližini gospodinjstev, pomenijo element, s katerim je konkurenca popolnoma onemogočena.

26 Glede na navedeno je Komisija ugotovila, da je povsem prost dostop do že postavljene infrastrukture za zbiranje nujen pogoj za povečanje konkurence z vidika povpraševanja ne samo v sektorju storitev zbiranja v gospodinjstvih, ampak tudi na trgu, ki je višje v proizvodni verigi, to je na trgu organizacije prevzema odpadne embalaže od posameznikov in njene predelave. Zato na področju storitev zbiranja, kot je razvidno iz izpodbijane odločbe, z vidika povpraševanja ne more biti konkurence, razen če družba ARGEV regionalnim partnerjem dovoli, da s konkurenti sistema ARA sklepajo pogodbe o souporabi zabojnikov.

27 Toda v izpodbijani odločbi je ugotovljeno, da je v zavezi št. 3 družba ARGEV to souporabo želela urediti z znatnimi omejitvami. Tako je Komisija menila, da je treba, zato da bi bili izpolnjeni pogoji za odobritev izjeme na podlagi člena 81(3) ES, naložiti nekatere obveznosti. Na prvem mestu družba ARGEV družbam za zbiranje ni smela preprečiti, da bi s konkurenti družb ARA in ARGEV sklepale in izvajale pogodbe o souporabi zabojnikov in drugih sredstev za zbiranje in ločevanje uporabljene prodajne embalaže. Na drugem mestu je za preprečitev, da bi si družba ARGEV pripisala

vso zbrano embalažo, zaradi česar konkurenti ne bi mogli izpolniti predpisanih kvot, ta lahko od regionalnih partnerjev zahtevala zgolj dokazila o količini na podlagi dovoljenj zbrane embalaže, ki ustreza deležu sistema ARA pri celotni embalaži, zbrani v okviru različnih sistemov zbiranja. Ta druga obveznost je veljala za vse družbe, ki so z družbo ARGEV sklenile partnerski sporazum o zbiranju in se je uporabljala, ko je konkurenčni sistem zaprosil za souporabo na zadevnem območju zbiranja, in to od datuma, ko je zadevni sistem pridobil dovoljenje.

28 Drugič, v zvezi s storitvami ločevanja gospodinjskih odpadkov je v izpodbijani odločbi ugotovljeno, da so bili za ločevanje embalaže glede na uporabljen material potrebni zapleteni tehnični postopki ter investicije, ki so lahko glede drugih operacij ločevanja izkoriščene le v omejenem obsegu. Velike investicije, ki so potrebne za zgraditev novih obratov, so konkurentom sistema ARA predstavljale veliko oviro pri vstopu na trg.

29 Čeprav je družba ARGEV izjavila, da lahko družbe za ravnanje z odpadki konkurenčnim sistemom svobodno dajo na razpolago obrate za ločevanje, je Komisija menila, da je ta družba v okviru zaveze št. 3 želela vsiliti pomembne omejitve glede souporabe. Ob upoštevanju pomembnosti prostega dostopa do obratov za ločevanje za konkurenco, je Komisija menila, da je treba izjemo na podlagi člena 81(3) ES pogojiti z obveznostjo, da družba ARGEV družbam za ravnanje z odpadki ne sme preprečiti, da bi sklepale in izvajale pogodbe o souporabi obratov za ločevanje.

30 Izpodbijana odločba vsebuje med drugim te določbe:

„*Člen 2*

Določbe člena 81(1) ES in člena 53(1) Sporazuma EGP se v skladu s členom 81(3) ES in členom 53(3) Sporazuma EGP ne uporabljajo za različne pogodbe o zbiranju in ločevanju, ki sta jih družbi ARGEV in ARO sklenili z regionalnimi partnerji, v katerih je določba o izključnih pravicah in ki prenehajo veljati najpozneje 31. decembra 2006.

Izjema velja od 30. junija 1994 do 31. decembra 2006.

Člen 3

Glede izjeme iz člena 2 veljata ti obveznosti:

a) Družba ARGEV družbam za zbiranje ne bo preprečila, da s konkurenti sistema ARA sklepajo pogodbe o souporabi zabojnikov in drugih sredstev za zbiranje in ločevanje uporabljene prodajne embalaže, ki jih odlagajo gospodinjstva, niti izvajanja teh pogodb;

b) Družba ARGEV lahko od družb za zbiranje zahteva zgolj potrdila o količini embalaže, ki ustreza deležu sistema ARA pri celotni gospodinjski embalaži, ki jo lahko zbirajo sistemi za določene vrste materiala. V tem primeru bo lahko družba ARGEV plačilo iz odstavka 3.1.1 sporazuma o zbiranju zmanjšala v sorazmerju, ki je določeno v prvem stavku te točke. Glede plačil, določenih v odstavkih 3.1.2 in 3.1.3 sporazuma o zbiranju, so odločilne količine, o katerih je bil družbi ARGEV predložen dokaz. Ta obveznost velja za vse družbe za zbiranje, s katerimi je družba ARGEV podpisala partnerski sporazum."

Postopek in predlogi strank

31 Družbi ARA in ARGEV sta 22. decembra 2003 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložili to tožbo.

32 Z ločenim aktom, ki je bil v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vpisan istega dne, sta družbi ARA in ARGEV vložili predlog za odlog izvršitve člena 3(b) izpodbijane odločbe (zadeva T-419/03 R). Z dopisom z dne 11. marca 2004 sta ta predlog umaknili. S sklepom predsednika Splošnega sodišča z dne 26. marca 2004 je bila zadeva T-419/03 R izbrisana iz vpisnika Splošnega sodišča, z njo povezani stroški pa so bili pridržani.

33 Družba EVA in BAA sta v dopisih, vloženih v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 6. februarja oziroma 23. aprila 2004, zahtevali intervencijo v tem postopku v podporo Komisiji. Predsednik prvega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 20. januarja 2005 dovolil intervencijo družbe EVA in BAA. Intervenientki sta vlogi vložili 17. maja 2005.

34 Zadeva je bila 16. septembra 2007 po delni zamenjavi drugega senata Splošnega sodišča dodeljena temu, določen pa je bil tudi nov sodnik poročevalec.

35 Splošno sodišče (drugi senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca 8. julija 2009 odločilo, da bo začelo ustni postopek. Poročilo za obravnavo je bilo strankam sporočeno 12. avgusta 2009, kot datum za obravnavo pa je bil določen 29. september 2009.

36 Družba ARA (v nadaljevanju: tožeča stranka) je 14. septembra 2009 Splošnemu sodišču sporočila, da je prevzela družbo ARGEV in druge SDR iz sistema ARA, razen družbe AGR.

37 Splošno sodišče je 21. septembra 2009 odločalo o predlogu za prekinitev postopka, ki ga je tožeča stranka vložila v skladu s členom 77 Poslovnika Splošnega sodišča. S sklepom z dne 22. septembra 2009 je Splošno sodišče prekinilo postopek za šest mesecev.

38 Postopek se je nadaljeval 23. marca 2010, obravnava pa je potekala 15. junija 2010.

39 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga:

– naj člena 2 in 3 izpodbijane odločbe razglasi za nična;

– podredno, naj razglasi člen 3 izpodbijane odločbe za ničen;

– naj Komisiji naloži plačilo stroškov.

40 Komisija, družba EVA in BAA Splošnemu sodišču predlagajo, naj:

– tožbo zavrne;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

41 Na obravnavi je Komisija umaknila predlog za nedopustitev tožbe, ki jo je vložila družba ARA, kar je bilo vneseno v zapisnik obravnave.

42 Tožeča stranka v utemeljitev tožbe navaja šest tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 81 ES in člena 2 Uredbe št. 17. Drugi tožbeni razlog se nanaša na skladnost pogodb o opravljanju storitev s pogoji iz Uredbe Komisije (ES) št. 2790/1999 z dne 22. decembra 1999 o uporabi člena 81(3) [ES] za skupine vertikalnih sporazumov in usklajenih ravnanj (UL L 336, str. 21). Tretji tožbeni razlog se nanaša na dejstvo, da v členih 2 in 3 izpodbijane odločbe niso spoštovane zahteve doktrine „nujne infrastrukture“. Četrti tožbeni razlog temelji na dejstvu, da

obveznosti, določeni v izpodbijani odločbi, nista uresničljivi. Peti tožbeni razlog temelji na nesorazmernosti obveznosti, ki sta določeni v izpodbijani odločbi, šesti pa se nanaša na protislovja med izrekom in obrazložitvijo izpodbijane odločbe.

43 Najprej, Komisija meni, da trditve glede neobstoja povezave med omejevanjem konkurence in naloženo obveznostjo, pravica tožeče stranke, da upravlja svoj sistem, in nenatančnost izpodbijane odločbe pomenijo nove tožbene razloge, ki so bili navedeni v repliki in so zato nedopustni. O trditvi tožeče stranke glede porazdelitve stroškov prav tako meni, da pomeni nov tožbeni razlog, ki je bil podan na obravnavi in je zato nedopusten.

44 Glede tega Splošno sodišče opozarja, da na podlagi člena 48(2), prvi pododstavek, Poslovnika navajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom. V zvezi s tem je treba tožbeni razlog, ki je neposredna ali posredna ponovitev prej navedenega tožbenega razloga in ki je s tem tesno povezan, razglasiti za dopusten (sodbi Splošnega sodišča z dne 10. aprila 2003 v zadevi Travelex Global and Financial Services in Interpayment Services proti Komisiji, T-195/00, Recueil, str. II-1677, točki 33 in 34, in z dne 24. maja 2007 v zadevi Duales System Deutschland proti Komisiji, T-151/01, ZOdl., str. II-1607, točka 71).

45 V tem primeru je treba ugotoviti, da tožbeni razlogi, ki se štejejo za nove, pomenijo ponovitev trditev, ki jih je tožeča stranka navedla v odgovor na utemeljitev Komisije v odgovoru na tožbo na podlagi četrtega tožbenega razloga, ki se nanaša na uresničljivost obveznosti, na podlagi petega tožbenega razloga, ki se nanaša na sorazmernost obveznosti, in na podlagi šestega tožbenega razloga, ki se nanaša na protislovja med izrekom in obrazložitvijo izpodbijane odločbe.

46 Zato je treba navedbo Komisije o nedopustnosti novih tožbenih razlogov zavrniti.

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81 ES in člena 2 Uredbe št. 17

Trditve strank

47 Tožeča stranka meni, da v partnerskih sporazumih ni nobene določbe, na podlagi katere bi bilo mogoče sklepati, da zanjo neposredno ali posredno velja dolžnost izključnosti. Meni, da čeprav se je omejila in se odločila, da na posameznem območju zbiranja sodeluje le z enim regionalnim partnerjem, ji nič ne preprečuje, da na vsakem pogodbenem območju zbiranje in/ali ločevanje embalaže zaupa drugim družbam. Tako naj bi bili domnevni omejevalni učinki na konkurenco posledica komutativne pogodbe, s katero zasebni ali profesionalni potrošnik pokriva svoje potrebe, in naj zato ne bi spadali na področje uporabe člena 81(1) ES.

48 Tožeča stranka meni tudi, da njena odločitev o samoomejitvi ni povzročila, da na posameznem območju zbiranja ni mogel delovati noben partner, ki bi lahko svoje storitve opravljal v okviru alternativnega kolektivnega sistema. V utemeljitev te navedbe trdi, da se bo v praksi izbira potencialnih partnerjev povečala, ker lahko pri odstranjevanju industrijske embalaže proizvajalec odpadkov svobodno izbere družbo za zbiranje, ki bo opravila prevoz embalaže do zbirnih centrov sistema ARA. To naj bi pomenilo, da je v različnih regijah zbiranja kljub regionalnim partnerjem za zbiranje v gospodinjstvih tožeče stranke dejavnih več drugih družb za zbiranje. Tožeča stranka dodaja, da sta ob odstranjevanju gospodinjskih odpadkov družbi AGR in ARO na vsakem območju zbiranja organizirali sisteme zbiranja, h katerim so bili pogosto

povabljeni drugi regionalni partnerji. Tako naj ne bi obstajali „lokalni monopoli družb za zbiranje“, tako da bi morala Komisija na podlagi člena 2 Uredbe št. 17 za te pogodbe podati negativni izvid.

49 Komisija in intervenientki prerekajo vse trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

50 Po mnenju tožeče stranke v partnerskih sporazumih ni nobene določbe, na podlagi katere bi bilo mogoče sklepati, da zanjo neposredno ali posredno velja dolžnost izključnosti. To trditev je treba preizkusiti najprej.

51 Iz preizkusa partnerskih sporazumov je razvidno, da v njih ni nobene določbe o izključnih pravicah na določenem območju v prid partnerjem za zbiranje in/ali ločevanje. Z nobeno določbo namreč tožeči stranki ni bilo naloženo, da mora v posamezni regiji sodelovati le z enim partnerjem za zbiranje in/ali ločevanje. Zato mora Splošno sodišče preizkusiti, ali je Komisija glede na posebne okoliščine upoštevnega trga pravno zadostno dokazala, da te pogodbe, sklenjene za določeno obdobje zgolj z enim partnerjem za zbiranje in/ali ločevanje, dejansko delujejo kot izključnost, ki pomeni omejevanje konkurence. Nato je treba glede na okoliščine primera preveriti, ali je ugotovljeno omejevanje konkurence dovolj pomembno, da bi pomenilo kršitev člena 81(1) ES. Glede tega je treba opozoriti, da je v skladu s sodno prakso sodni nadzor aktov Komisije, ki vključujejo kompleksno gospodarsko presojo, omejen na preverjanje upoštevanja postopkovnih pravil in obrazložitve ter na preverjanje pravilnosti ugotovljenega dejanskega stanja, neobstoja očitne napake pri presoji in zlorabe pooblastil (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 23. oktobra 2003 v zadevi Van den

Bergh Foods proti Komisiji, T-65/98, Recueil, str. II-4653, točka 80 in navedena sodna praksa).

52 Iz preizkusa teh sporazumov, ki ga je opravila Komisija, je razvidno, da se tožeča stranka v neki regiji zbiranja namerava povezati le z enim partnerjem za zbiranje in/ali ločevanje za obdobje od treh do petih let (glej točke 95, 111 in 220 obrazložitve izpodbijane odločbe), kar je na podlagi trditev tožeče stranke upravičeno, kadar njene potrebe v zvezi z zadevnimi storitvami lahko zadovoljivo izpolni en sam partner.

53 Partnerski sporazumi so namreč posledica volje tožeče stranke, da opravljanje storitev zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže v eni regiji zbiranja dodeli zgolj enemu partnerju za obdobje od treh do petih let. Na podlagi nobenega elementa v teh sporazumih ni mogoče sklepati, da se tožeča stranka v tem obdobju lahko odreče naloženi omejitvi in od drugih družb za zbiranje in ločevanje hkrati zahteva, naj ji zagotavljajo te storitve v zadevni regiji zbiranja, na primer ob povečanju količine embalaže, ki se lahko zbira.

54 Poleg tega je na podlagi drugih dokazov v zvezi s partnerskimi sporazumi mogoče ugotoviti, da je sodelovanje dodatnega partnerja na zadevnem območju izključeno. Tako je predvidena sprememba plačil regionalnim partnerjem ob spremembi sistema zbiranja ali kvantitativnih meril, vstop novega partnerja pa ni predviden. Poleg tega morajo družbe, ki želijo, da se jim dodeli pogodba, vedno izpolnjevati merila iz javnega razpisa glede celotne zadevne regije zbiranja.

55 Iz vsega navedenega je razvidno, da izključene družbe med trajanjem partnerskih sporazumov ne morejo predlagati ponudb tožeči stranki (glej točke od 221 do 223, 228 in 236 obrazložitve izpodbijane odločbe). Zato imajo partnerski sporazumi kljub neobstoju izrecne določbe o tem enak učinek kot vključitev določbe o izključnih pravicah na določenem območju v prid vsakega partnerja za zbiranje in/ali ločevanje. Trditev tožeče stranke o neobstoju obveznosti izključnosti zato ni utemeljena.

56 Kar zadeva preučitev omejevalnih učinkov na konkurenco partnerskih sporazumov, je treba pojasniti, da se v skladu s sodno prakso pri preizkusu utemeljenosti presoje Komisije glede obstoja občutnega omejevanja konkurence v smislu člena 81(1) ES Splošno sodišče ne sme omejiti na učinke izključnosti, obravnavane ločeno, in upoštevati zgolj omejitve, ki so naložene v partnerskih sporazumih za različne regije zbiranja (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Van den Bergh Foods proti Komisiji, točka 82). V zvezi z vprašanjem, ali za partnerske sporazume tožeče stranke velja prepoved iz člena 81(1) ES, je namreč treba v skladu s sodno prakso preučiti, ali je kumulativni učinek vseh podobnih sporazumov, sklenjenih na zadevnem trgu, ter drugih ekonomskih in pravnih okoliščin zadevnih sporazumov, zaprt dostop na ta trg za nove konkurente. Če preučitev pokaže, da ni tako, posamični sporazumi, ki tvorijo sveženj sporazumov, ne morejo kršiti konkurence v smislu člena 81(1) ES. Če pa preučitev pokaže, da je dostop na trg otežen, je treba nato preučiti, koliko sporni sporazumi prispevajo k nastalemu kumulativnemu učinku, pri čemer se razume, da so prepovedane samo pogodbe, ki znatno prispevajo k morebitni zaprtosti trga (sodba Sodišča z dne 28. februarja 1991 v zadevi Delimitis, C-234/89, Recueil, str. I-935, točki 23 in 24, in zgoraj navedena sodba Van den Bergh Foods proti Komisiji, točka 83).

57 Komisija je v točki 176 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotovila, da je na področju gospodinjske embalaže sistem ARA edini sistem zbiranja in predelave, ki zajema

celotno nacionalno ozemlje Avstrije in vse vrste materiala, razen sestavljene embalaže pijač. Kot je razvidno iz točke 182 obrazložitve izpodbijane odločbe, česar tožeča stranka ni prerekala, je sistem ARA najpomembnejši povpraševalec po storitvah odstranjevanja odpadkov.

58 Kadar partnerske sporazume sklepa najpomembnejši povpraševalec po storitvah odstranjevanja odpadkov, se pravi tožeča stranka, je dejanska posledica vzpostavitve take mreže pogodb zaprtje dostopa na trg izključenim družbam za zbiranje in ločevanje ter omejevanje konkurence na strani ponudbe na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže med trajanjem sporazuma, in sicer od treh do petih let.

59 Ker je z mrežo partnerskih sporazumov, ki jo je vzpostavila tožeča stranka, pokrito celotno avstrijsko ozemlje, to omejevanje konkurence ne velja zgolj za eno regijo zbiranja. To omejevanje se bo odražalo na celotnem ozemlju in zato na celotnem geografsko upoštevnem trgu zbiranja in ločevanja (glej točko 226 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tako bodo izključene družbe težko obšle mreže sporazumov in vstopile na avstrijski trg zbiranja in ločevanja gospodinjskih embalaž ali obstale na tem trgu.

60 Položaj je toliko slabši, ker obstajajo dodatne ovire za dostop do trga zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže. Zaradi ureditve prostora in potrebne logistike za upravljanje odpadkov namreč ni mogoče postaviti druge infrastrukture za zbiranje in ločevanje gospodinjskih odpadkov (glej točko 227 obrazložitve izpodbijane odločbe), kar potrjujejo stališča, ki so jih glede tega podali avstrijski organi (glej točko 285 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tako za opravljanje storitve zbiranja in ločevanja od samega začetka njihove dejavnosti morebitni konkurenti sistema ARA z drugimi družbami za zbiranje ne bodo mogli sklepati sporazumov o postavitvi dodatne infrastrukture za zbiranje poleg obstoječih zabojnikov in se bodo morali povezati

s partnerji za zbiranje tožeče stranke. Konkurenčni sistem Öko-Box mora na primer deloma uporabljati infrastrukturo tožeče stranke, da bi lahko opravljal svojo dejavnost zbiranja in predelave sestavljene embalaže pijač (glej točki 177 in 227 obrazložitve izpodbijane odločbe), česar ta ne prereka.

61 Kar zadeva infrastrukturo za ločevanje, tožeča stranka ne prereka ugotovitve Komisije, da je dostop na trg otežen, ker so za postavitev novih obratov za ločevanje potrebne velike investicije, kar pomeni nezanemarljivo težavo za vstop na trg zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže (glej točko 318 obrazložitve izpodbijane odločbe).

62 Zaradi vseh teh okoliščin je Komisija v točki 227 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotovila, da „ni verjetno, da bi se med veljavnostjo regionalnih partnerskih sporazumov za izključene družbe za zbiranje na zadevnem trgu na različnih pogodbenih območjih lahko pojavile pomembne prodajne možnosti“. V skladu s točko 236 izpodbijane odločbe ta ugotovitev velja tudi za družbe za ločevanje.

63 Glede na vse navedeno omejitev, ki si jo je naložila tožeča stranka, ne omejuje zgolj njene svobode delovanja. Na strani ponudbe je namreč z njo izključenim družbam za zbiranje in ločevanje omejen vstop na trg zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže, ker so z njo omejene možnosti za delovanje teh družb na tem trgu. Tako v nasprotju s trditvami tožeče stranke ti učinki presegajo učinke komutativne pogodbe, s katero zasebni ali profesionalni potrošnik pokriva svoje potrebe. Torej Komisija ni storila očitne napake pri presoji, ko je menila, da je mreža partnerskih sporazumov pomenila zaprtje zadevnega trga za te družbe, kar je povzročilo občutno omejevanje konkurence v smislu člena 81(1) ES. Zato za mrežo partnerskih sporazumov, ki

so bili sporočeni Komisiji, ni mogoče izdati negativnega izvida na podlagi člena 2 Uredbe št. 17.

64 Ko je Komisija ugotovila obstoj občutnega omejevanja konkurence, je v točkah 275, 276 in 316 obrazložitve izpodbijane odločbe priznala, da so bili partnerski sporazumi z vidika organizacije dejavnosti zbiranja in ločevanja upravičeni zaradi upravljanja in učinkovitosti, zaradi potrebe po zagotovitvi zanesljivih storitev zbiranja ter zaradi zavarovanja organizacije in investicij, ki so bile potrebne za izvajanje sporazuma o zbiranju in ločevanju. Po mnenju Komisije ta dolžnost izključnosti v smislu določb člena 81(3) ES pomeni nujno omejitev za uresničitev cilja smotrne organizacije dejavnosti zbiranja in ločevanja na avstrijskem trgu (glej točke od 268 do 287 in 316 obrazložitve izpodbijane odločbe).

65 Vendar je Komisija menila, da bi to omejevanje konkurence na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže lahko povzročilo omejitev konkurence na trgu višje stopnje, in sicer na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže, če bi tožeči stranki uspelo partnerjem vsiliti dejansko izključnost pri opravljanju storitev zbiranja in ločevanja (glej točke 230, 234 in 286 obrazložitve izpodbijane odločbe). S to izključnostjo bi namreč morebitnim konkurentom lahko preprečila dostop do obstoječih infrastruktur za zbiranje in ločevanje. V takem položaju ti ne bi imeli dejanske in konkretne možnosti, da obidejo mrežo pogodb, ki jo je vzpostavila tožeča stranka, ker na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže ne bi bilo nobene druge družbe za zbiranje in ločevanje, ki bi jim lahko ob konkurenčnih pogojih ponujala te storitve od samega začetka opravljanja njihovih dejavnosti. Tako bi lahko zaveza tožeče stranke, da se bo v posamezni regiji povezala le z enim partnerjem za zbiranje in/ali ločevanje, povzročila omejevanje konkurence na trgu sistemov za odstranjevanje

gospodinjske embalaže, ki bi se takoj odražalo na omejitvi povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže (glej točko 287 obrazložitve izpodbijane odločbe).

66 Zato v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, problem ni to, da se s partnerskimi sporazumi ustvarjajo „lokalni monopoli družb za zbiranje“, ki so v nasprotju s členom 81(1) ES, ampak to, da bi bila zaradi omejitve konkurence na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže v okoliščinah, navedenih zgoraj v točki 65, lahko izključena konkurenca na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže, kar bi povzročilo omejitev povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže.

67 V tem primeru je Komisija v točkah 231, 234 in 236 obrazložitve izpodbijane odločbe priznala, da tožeča stranka ne prepoveduje souporabe infrastrukture za zbiranje in ločevanje. Vseeno pa je menila, da bi bilo mogoče nekatere možnosti, ki si jih je tožeča stranka podelila v zavezi št. 3, uporabiti za otežitev dostopa na trg njenim morebitnim konkurentom. Da bi odpravila to tveganje, je Komisija tožeči stranki na podlagi člena 8(1) Uredbe št. 17 v členu 3 izpodbijane odločbe naložila dve obveznosti, kot sta navedeni zgoraj v točki 27 (glej točke 287, 288 in 318 obrazložitve izpodbijane odločbe).

68 Po mnenju Komisije je bilo namreč zaradi možnosti, da bi tožeča stranka od tega, da bi v eni regiji zbiranja imela zgolj enega partnerja, in od možnosti, ki si jih je podelila v zavezi št. 3, lahko imela korist, tako da bi izključila konkurenco na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže, upravičeno naložiti obveznosti, navedeni v členu 3 izpodbijane odločbe. S tema obveznostma, s katerima se tožeči stranki v bistvu prepoveduje, da prepove souporabo infrastrukture za zbiranje in ločevanje in da si v primeru souporabe prisvoji del zbrane embalaže, ki ni njena, bo preprečeno, da bi tožeča stranka konkurenčnim sistemom preprečila dostop do obstoječe

infrastrukture za zbiranje in ločevanje in da bi tako omejila konkurenco na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže in s tem zmanjšala povpraševanje po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže.

69 Tožeča stranka prereka to ugotovitev s trditvijo, da je izbira potencialnih partnerjev velika, ker proizvajalci odpadkov glede odstranjevanja industrijske embalaže svobodno izbirajo regionalne partnerje in ker sta glede odstranjevanja gospodinjske embalaže družbi AGR in ARO v vsaki regiji zbiranja organizirali sisteme zbiranja in k sodelovanju pogosto pozvali druge regionalne partnerje.

70 Prvič, v zvezi s trgom zbiranja industrijske embalaže je treba po eni strani poudariti, da – kar je razvidno iz delov spisa in je v nasprotju s trditvami tožeče stranke – obstaja zgolj en partnerski sporazum za zbiranje industrijske in gospodinjske embalaže, na podlagi katerega storitve zbiranja obeh vrst embalaže zagotavlja le en partner tožeče stranke. V skladu s tem sporazumom se lahko ti vrsti embalaže zbirata hkrati. Ker mora en sam partner zagotavljati zbiranje dveh vrst embalaže, so tako za družbe, ki so specializirane le za zbiranje ene vrste embalaže, izključene vse možnosti za to, da bi postale partnerke za zbiranje. Vseeno naj jim po mnenju tožeče stranke s to okoliščino ne bi bilo preprečeno, da vstopijo na trg, ker lahko proizvajalcem teh odpadkov ponujajo storitve prevoza ali zbiranja industrijske embalaže ob pogojih, navedenih v točki 75 spodaj.

71 Po drugi strani je treba pojasniti, da so med trgoma zbiranja in ločevanja gospodinjske in industrijske embalaže dovolj velike razlike, zaradi katerih storitve družb za zbiranje in ločevanje, ki so specializirane za enega od teh trgov, niso zamenljive in zato te družbe ne morejo zagotavljati storitev na drugem trgu. Kot je ugotovila Komisija, tožeča stranka pa ni predložila nasprotnega dokaza, morajo biti storitve zbiranja in

ločevanja ob upoštevanju različnih posebnih potreb po zbiranju in ločevanju organizirane različno (glej točko 161 obrazložitve izpodbijane odločbe).

72 Namreč, kar zadeva ločevanje, velike družbe proizvedejo več embalaže, ki se po tem, ko se razvrsti po materialu, odloži na krajih proizvodnje. Zato za industrijsko embalažo ni treba postaviti infrastrukture za ločevanje, kot je določeno za gospodinjsko embalažo, poleg tega pa na podlagi partnerskega sporazuma partner za zbiranje lahko kaznuje dobavitelje embalaže, ki dobavijo mešano embalažo.

73 Prav tako je glede zbiranja iz partnerskega sporazuma razvidno, da se zbiranje industrijske embalaže razlikuje od zbiranja gospodinjske. Tako v primeru industrijske embalaže partner za zbiranje deluje kot upravnik regionalnega zbirnega centra. Njegova glavna naloga je, da sprejme material, ki ga oddajo veliki proizvajalci industrijskih odpadkov, ki delujejo kot dobavitelji odpadkov, in da v skladu z avstrijsko zakonodajo vknjiži potrdila o teži oddanega materiala, da preveri, ali so dosežene minimalne količine (glej tudi točko 166 obrazložitve izpodbijane odločbe). Proizvajalci odpadkov morajo tako ločene vrste materiala odpraviti do zbirnega centra. Poleg tega v primeru močno industrializiranih regij partner za zbiranje ponuja tudi storitev zbiranja, tako da lahko zbira dovoljeno embalažo na kraju proizvodnje, ki pa jo, kot je navedla tožeča stranka, proizvajalci odpadkov lahko zavrnejo. Nasprotno je glede gospodinjske embalaže iz partnerskega sporazuma razvidno, da je v storitvi zbiranja zajeto sistematično praznjenje zabojnikov za zbiranje in pobiranje vreč za zbiranje, ki jih zagotovi partner za zbiranje, po natančnem urniku pobiranja, ki ga pripravi, ter odvoz zbranih gospodinjskih odpadkov do obrata za ločevanje, pri čemer partner za zbiranje družbi ARA odgovarja za kakovost zbrane embalaže.

74 Zato med storitvami zbiranja in ločevanja gospodinjske in industrijske embalaže obstajajo pomembne razlike. Torej storitve zbiranja in ločevanja gospodinjske in industrijske embalaže, kot je bilo ugotovljeno v izpodbijani odločbi, med seboj niso funkcionalno zamenljive (glej točko 162 obrazložitve izpodbijane odločbe).

75 Jasno je, da tožeča stranka meni, da bi izključene družbe za zbiranje na trgu zbiranja in ločevanja industrijske embalaže lahko ponujale storitve proizvajalcem odpadkov, ki potrebujejo prevoz njihovih odpadkov do zbirnega centra, in storitve pobiranja, s katerimi bi v močno industrializiranih regijah konkurirale storitvam, ki jih ponuja partner za zbiranje. Vendar ker med zbiranjem gospodinjske in industrijske embalaže ni funkcionalne zamenljivosti, je treba ugotoviti, da družbe, specializirane za gospodinjski sektor, načeloma ne bodo mogle zagotavljati storitev zbiranja industrijske embalaže. Zato dejstvo, da proizvajalci industrijskih odpadkov lahko svobodno izbirajo partnerje, v tem primeru ne more igrati nobene vloge.

76 Drugič, v zvezi z odstranjevanjem starega papirja iz gospodinjstev je Komisija v točki 157 obrazložitve izpodbijane odločbe ugotovila, česar tožeča stranka ni prerekala, da „družba ARO od občinskih sistemov za zbiranje starega papirja“, ki so obstajali pred vzpostavitvijo sistema ARA, odkupuje le določene količine. V skladu s točko 158 obrazložitve izpodbijane odločbe enako velja za odstranjevanje odpadnega stekla.

77 Iz vsega navedenega je razvidno, da ni mogoče pričakovati, da bodo lahko izključene družbe za zbiranje in ločevanje gospodinjske embalaže po eni strani z lahkoto vstopale na trg zbiranja in ločevanja industrijske embalaže ter po drugi strani zagotavljale storitve bodisi na trgu zbiranja starega papirja bodisi na trgu zbiranja odpadnega stekla, ker ta trga delujeta zaradi obstoja občinskih sistemov zbiranja in so zato za vstop morebitnih konkurentov zaprti. Zato v nasprotju s trditvami tožeče stranke obstoj teh trgov ni upošteven za povečanje povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja

gospodinjske embalaže in za zagotovitev preživetja družb, ki konkurirajo regionalnim partnerjem tožeče stranke.

78 Teh ugotovitev ni mogoče ovreči s trditvijo tožeče stranke, ki jo je podala na obravnavi, da bi se lahko pojavil dvom o omejevanju konkurence, če bi se sporazum za prodor neke družbe na območje, na katerem prej ni delovala, izkazal za potreben (sodba Splošnega sodišča z dne 2. maja 2006 v zadevi O2 (Germany) proti Komisiji, T-328/03, ZOdl., str. II-1231, točka 68).

79 Glede tega je treba poudariti, da v tem primeru v nasprotju z zadevo, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba O2 (Germany) proti Komisiji, ni bilo dokazano, da je z mrežo partnerskih sporazumov, ki jo je vzpostavila tožeča stranka, konkurenčnim družbam omogočen vstop na trg. Nasprotno, kot je bilo ugotovljeno zgoraj v točki 65, bi bil zaradi kumulativnega učinka te mreže konkurentom sistema ARA lahko zaprt vstop na trg sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže. Zato je treba to trditev zavrniti.

80 Komisija je zato lahko ugotovila, ne da bi storila očitno napako pri presoji, da je po eni strani obstajalo omejevanje konkurence na trgu zbiranja in ločevanja lahke gospodinjske embalaže in da bi se za to omejevanje zaradi njegovih pozitivnih učinkov na organizacijo zbiranja in ločevanja gospodinjskih embalaž lahko uporabila posamična izjema ter da bi po drugi strani ta omejitev lahko vplivala na trg sistemov za odstranjevanje gospodinjske embalaže in na povpraševanje po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu gospodinjske embalaže. Poleg tega Komisija ni storila očitne napake pri presoji, ko je menila, da je treba, zato da se prepreči, da bi tožeča stranka izključila konkurenco na trgu sistemov za odstranjevanje gospodinjske embalaže, izjemo urediti z obveznostma, navedenima v točki 27 zgoraj. Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Drugi tožbeni razlog: skladnost partnerskih sporazumov s pogoji iz Uredbe št. 2790/1999

Trditve strank

81 Tožeča stranka meni, da čeprav je v partnerskih sporazumih zanjo določena dolžnost izključnosti, se za to dolžnost člen 81(1) ES v skladu s členoma 2(1) in 3(1) Uredbe št. 2790/1999 ne bi smel uporabiti, poleg tega pa upravičencem do izjeme na podlagi te uredbe ne bi bilo mogoče naložiti obveznosti. Na podlagi ugotovljenega upoštevnega trga, ki ga je Komisija opredelila v točki 155 in naslednjih obrazložitve izpodbijane odločbe, naj namreč delež nobenega regionalnega partnerja tožeče stranke v Avstriji na trgu zbiranja in/ali ločevanja lahke embalaže ne bi bil večji od 30 %. Poleg tega tožeča stranka poudarja, da je z Uredbo št. 2790/1999 podeljena izjema za sisteme distribucije, s katerimi so nekim distributerjem dodeljena izključna območja, in meni, da v okviru mreže partnerskih sporazumov, kjer javni naročnik svojim partnerjem dodeli izključna območja, ne bi smelo veljati drugače.

82 Tožeča stranka prereka tudi, kako je Komisija opredelila upoštevni geografski trg, in trdi, da regije zbiranja ne ustrezajo nobenemu območju gospodarske dejavnosti, ker jih je določila sama ob izvedbi javnih razpisov. Meni tudi, da je odločilno merilo za določitev tržnega deleža dobavitelja položaj, preden so bili sklenjeni partnerski sporazumi, in ne po tem.

83 Nazadnje, tožeča stranka trdi, da se na Uredbo št. 2970/1999 pred vložitvijo vloge ni sklicevala zato, ker Komisija ni objavila obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah.

84 Komisija in intervenientki prerekajo vse trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

85 Najprej je treba preizkusiti navedbe tožeče stranke, da trditev glede Uredbe št. 2790/1999 ni mogla navesti prej.

86 Glede tega je treba opozoriti, prvič, da sta družbi ARA in ARGEV z dopisom z dne 28. avgusta 2001 na podlagi člena 81(3) ES zaprosili za negativni izvid za sporočene sporazume, ali če bi bilo to potrebno, za odločbo o izjemi. Ta vloga je bila vložena v skladu z zahtevami iz člena 2 Uredbe Komisije (ES) št. 3385/94 z dne 21. decembra 1994 o obliki, vsebini in drugih podrobnostih vlog in priglasitev, predvidenih v Uredbi Sveta št. 17 (UL L 377, str. 28) in njej priloženega obrazca A/B, pri čemer Komisija glede tega ni podala nobenih pripomb.

87 Drugič, iz odstavka 139 sporočila z dne 19. oktobra 2002 (glej točko 12 zgoraj) je razvidno, da Komisija zoper sporočene sporazume ni nameravala izraziti nobenih zadržkov na podlagi člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP in je na podlagi člena 81(3) ES in člena 53(3) Sporazuma EGP strankam nameravala ob morebitnih omejitvah odobriti posamično izjemo.

88 Tretjič, Komisija je na tožečo stranko 1. aprila 2003 naslovila dopis, v katerem je navedla, da namerava na podlagi člena 81 ES sprejeti pozitivno odločbo in jo na podlagi člena 8(1) Uredbe št. 17 urediti z nekaterimi obveznostmi glede souporabe sredstev za zbiranje. V delu z naslovom „Obrazložitev" je Komisija natančno obrazložila, zakaj je bilo za partnerski sporazum mogoče odobriti posamično izjemo in zakaj je menila, da bi bila z nekaterimi sporazumi sistema ARA lahko izključena konkurenca, zaradi česar je bila upravičena naložitev teh obveznosti. Nazadnje je bila tožeča stranka v tem dopisu obveščena, da lahko v enem mesecu od prejema tega dopisa poda pripombe. V drugem dopisu z dne 6. junija 2003 je Komisija tožečo stranko obvestila o spremembi določenih obveznosti zaradi izpolnjevanja njenih zahtev in zahtev avstrijskih organov.

89 V teh okoliščinah ni sporno, da se je tožeča stranka v upravnem postopku lahko seznanila z mogočimi učinki izključitve konkurence sporočenih sporazumov in z obveznostmi, ki ji jih je nameravala naložiti Komisija v okviru posamične izjeme. Vendar kot je razvidno iz dopisov z dne 16. maja 2003 in z dne 25. junija 2003, ki ju je tožeča stranka poslala Komisiji v odgovor na dopisa z dne 1. aprila 2003 in z dne 6. junija 2003, ta ni izrecno zahtevala uporabe Uredbe št. 2790/1999 niti ni izrazila nobenega očitka glede neuporabe člena 3(1) te uredbe ali glede opredelitve upoštevnega trga v zvezi s tem. S to okoliščino je pojasnjeno, kot je poudarila Komisija, da v izpodbijani odločbi ni odgovorov na trditve, povezane z Uredbo št. 2790/1999. Zato

neobstoj kakršne koli omembe teh trditev v izpodbijani odločbi ne more omajati njene zakonitosti.

90 Tudi če bi tožeča stranka ob predlogu za odobritev izjeme na podlagi člena 81(3) ES izrecno zahtevala uporabo Uredbe št. 2790/1999, tožbeni razlog, ki se v bistvu nanaša na neuporabo te uredbe, nikakor ne vpliva na zakonitost izpodbijane odločbe.

91 Partnerski sporazumi so namreč pogodbe o opravljanju storitev, s katerimi je tožeča stranka za vsako regijo zbiranja izključno zavezana partnerju za zbiranje in/ali ločevanje, pri čemer vsak od njiju deluje na različni ravni verige odstranjevanja gospodinjske embalaže. V teh pogodbah stranki določita pogoje, na podlagi katerih se izvaja zbiranje in ločevanje gospodinjske embalaže, za katero odgovarja tožeča stranka, v vsaki regiji zbiranja. Tako gre za pogodbe s podizvajalci med nekonkurenčnimi družbami, za katere se uporablja člen 2(1) Uredbe št. 2790/1999.

92 Kot je razvidno iz točke 173 obrazložitve izpodbijane odločbe, česar tožeča stranka ni prerekala, je upoštevni geografski trg, da bi se presodil obstoj občutnega omejevanja konkurence v smislu člena 81(1) ES, v primeru trga sistemov ter trgov zbiranja in ločevanja celotno avstrijsko ozemlje, ker se objektivni pogoji povpraševanja in ponudbe na tem trgu občutno razlikujejo od pogojev, ki veljajo v drugih regijah notranjega trga. V avstrijski zakonodaji na področju odstranjevanja embalaže, navedeni v točki 5 zgoraj, so namreč določeni pogoji za razvijanje te dejavnosti na celotnem avstrijskem ozemlju, zaradi česar so ti pogoji glede na pogoje, ki veljajo na drugih ozemljih znotraj

notranjega trga, posebni. Poleg tega je tožeča stranka vzpostavila mrežo partnerskih sporazumov na celotnem zadevnem ozemlju, ki lahko zaradi kumulativnega učinka pogodb za vsako regijo zbiranja vpliva na konkurenco tako na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže kot na trgu zbiranja in ločevanja te embalaže.

93 Nasprotno pa je upoštevno ozemlje za presojo, ali je bil v tem primeru presežen prag 30 %, ki je določen v členu 3(1) Uredbe št. 2790/1999, regija zbiranja kot območje, na katerem so se partnerji za zbiranje in/ali ločevanje povezali s tožečo stranko, in kot območje, na katerem so zagotavljali storitve. Tožeča stranka namreč objavi javne razpise za vsako od teh regij, partnerji pa svoje storitve z organizacijo infrastrukture za zbiranje in ločevanje ponujajo v vsaki od teh regij. Poleg tega je iz točke 7 javnega razpisa razviden obstoj posebnosti vsake regije zbiranja, ki so opisane v dokumentu z naslovom „Select Regional, Teil L“. Prav tako je v poročilu o dejavnosti tožeče stranke za leto 2002 zelo jasno navedeno, da so okrožja in občine razvrščene znotraj regij zbiranja, pri čemer je za vsako od njih tožeča stranka razvila primeren in specifičen koncept pobiranja.

94 Iz navedenega je razvidno, da za vsako regijo zbiranja glede opravljanja storitev veljajo njej lastni pogoji in da se vsaka regija zaradi svojih posebnosti in pogojev opravljanja storitev v skladu z merili, določenimi v odstavku 90 Sporočila Komisije 2000/C 291/01 – Smernice o vertikalnih omejitvah (UL 2000, C 291, str. 1), pri izračunu praga, ki ga določa Uredba št. 2790/1999 za določitev upoštevnega geografskega trga, razlikuje od sosednjih regij.

95 Dejstvo, da je Komisija menila, da je upoštevni geografski trg za presojo protikonkurenčnih učinkov sporočenih sporazumov celotno avstrijsko ozemlje, ne omaja te ugotovitve. Kljub tej okoliščini je namreč znotraj tega trga mogoče z vidika dobaviteljev storitev zbiranja in ločevanja opredeliti bolj omejene geografske trge, na katerih

veljajo drugačni pogoji opravljanja storitev zbiranja in ločevanja kakor v sosednjih regijah. Zato so, kot je bilo navedeno v točki 93 zgoraj, upoštevni trgi za določitev, ali se za tožečo stranko lahko uporabi skupinska izjema, določena v Uredbi št. 2790/1999, regije zbiranja.

96 V zvezi z izjavo tožeče stranke, da je odločilni element pri določitvi tržnega deleža dobavitelja njegov položaj pred sklenitvijo partnerskih sporazumov, in ne položaj po sklenitvi teh, je treba opozoriti, da se v skladu s členom 9(2)(a) Uredbe št. 2790/1999 za namen uporabe člena 3 „tržni delež izračuna na podlagi podatkov za prejšnje koledarsko leto“. Poudariti je treba tudi, kot je ugotovila Komisija, da je pri novih trgov treba upoštevati, kdaj je trg nastal. Zgolj od takrat je mogoče določiti tržno moč dobavitelja glede na njegov tržni delež, ki se izračuna v skladu s členom 9(2)(a) Uredbe št. 2790/1999.

97 V tem primeru to pomeni, da je treba za izračun tržnega deleža vsakega partnerja za zbiranje in/ali ločevanje upoštevati položaj po sklenitvi sporazumov o zbiranju in ločevanju gospodinjske embalaže, in ne, kot trdi tožeča stranka, predhodni položaj.

98 Kot dobavitelji storitev zbiranja in ločevanja, s katerimi je tožeča stranka povezana izključno, partnerji za zbiranje in ločevanje občutno presegajo prag 30-odstotnega tržnega deleža, ki ga določa člen 3(1) Uredbe št. 2790/1999. Po eni strani, kot je razvidno iz točke 255 obrazložitve izpodbijane odločbe, ki je tožeča stranka ne prereka, je na področju lahke gospodinjske embalaže samo družba Öko-Box vzpostavila konkurenčen sistem za gospodinjsko embalažo, in sicer za sestavljeno embalažo pijač. Po drugi strani, kot je tožeča stranka priznala v svojih pisanjih, je družba Öko-Box

razvila sistem, s katerim se infrastruktura za zbiranje uporablja le za del embalaže, in se v tem primeru obrača na partnerje za zbiranje tožeče stranke. Zato tržni delež regionalnih partnerjev za zbiranje in/ali ločevanje zlahka doseže 100 %, tako da na podlagi člena 2(1) Uredbe št. 2790/1999 za sporočene sporazume ni dovoljena odobritev skupinske izjeme brez kakršnih koli obveznosti.

99 Ob upoštevanju navedenega je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Tretji tožbeni razlog: kršitev doktrine „nujne infrastrukture“ v členih 2 in 3 izpodbijane odločbe

Trditve strank

100 Tožeča stranka meni, da je Komisija prostemu in neoviranemu dostopu drugih kolektivnih sistemov do njene infrastrukture za zbiranje priznala odločilen pomen, da bi povečala konkurenco, in trdi, da se s členom 2 in posebno s členom 3 izpodbijane odločbe sistemu ARA poskuša naložiti obveznost brez spoštovanja zahtev doktrine „nujne infrastrukture“.

101 V utemeljitev tega tožbenega razloga tožeča stranka trdi, da se načeloma z njenimi partnerskimi sporazumi ne nasprotuje souporabi zabojnikov in da iz teh sporazumov

glede zabojnikov ne izhaja nobena izključnost v njeno prid. V teh okoliščinah naj ne bi obstajale vsebinske omejitve konkurence, zaradi česar naj obveznosti, ki jih je določila Komisija, ne bi bilo mogoče utemeljiti na členu 81(3) ES in členu 8(1) Uredbe št. 17.

102 Po drugi strani tožeča stranka trdi, da ji je z izpodbijano odločbo dejansko naložena obveznost „prenosa“ zmogljivosti na konkurente, kar naj bi spadalo na področje uporabe člena 82 ES. Taka obveznost naj bi bila ob upoštevanju sodne prakse Sodišča zakonita le, če bi bila sredstva za zbiranje, ki so bila postavljena za tožečo stranko, nujna infrastruktura (sodba Sodišča z dne 26. novembra 1998 v zadevi Bronner, C-7/97, Recueil, str. I-7791). Vendar naj to v tem primeru ne bi držalo, ker naj bi bilo s tehničnega vidika mogoče ločiti obstoječe strukture sistema zbiranja tožeče stranke, če se konkurenčnim sistemov za pobiranje dovoli vzpostavitev sistema za pobiranje na mestih, kjer tožeča stranka upravlja sistem odlaganja, in obratno.

103 Komisija prereka vse trditve, ki jih je navedla tožeča stranka.

Presoja Splošnega sodišča

104 V skladu z ustaljeno sodno prakso dejstvo, da podjetje s prevladujočim položajem na danem trgu zavrne, da bi podjetju, ki je njegov konkurent na sosednjem trgu, dobavilo surovine in opravilo storitve, ki so nepogrešljive za izvajanje dejavnosti tega drugega podjetja, pomeni zlorabo, če bi tako ravnanje prvega podjetja lahko odpravilo vsakršno konkurenco (zgoraj navedena sodba Bronner, točka 38, in sodba z dne 29. aprila 2004 v zadevi IMS Health, C-418/01, Recueil, str. I-5039, točke od 40 do 45). Ker je Komisija v tem primeru ugotovila kršitev, zlasti zlorabo prevladujočega položaja,

lahko na podlagi člena 3 Uredbe št. 17 zagotovi učinkovitost njene odločbe tako, da naloži nekatere obveznosti (sodba Sodišča z dne 6. aprila 1995 v združenih zadevah RTE in ITP proti Komisiji, C-241/91 P in C-242/91 P, Recueil, str. I-743, točki 90 in 91).

105 V skladu s partnerskimi sporazumi morajo partnerji za zbiranje in ločevanje postaviti potrebno infrastrukturo za izvajanje svojih pogodbenih obveznosti (glej točko 98 obrazložitve izpodbijane odločbe). Ta pripada partnerjem za zbiranje in ločevanje, in ne tožeči stranki, ki se zgolj pogaja o njeni postavitvi z lokalnimi skupnostmi. Tako tožeča stranka trdi, da nima nikakršne lastninske pravice ali nadzora nad temi sredstvi, na podlagi katerih bi lahko konkurentom nedopustno preprečila opravljanje storitev zbiranja, da bi jih izključila iz trga odstranjevanja embalaže.

106 Vendar lahko tožeča stranka na podlagi partnerskih sporazumov in možnosti za organizacijo, ki si jih je dodelila v zavezi št. 3, skupaj s partnerji nadzira dostop do infrastrukture, ki je postavljena v vsaki regiji zbiranja. Tako lahko konkurentom onemogoči dostop do infrastrukture za zbiranje in ločevanje, ki pripada njenim partnerjem.

107 Kot je ugotovila Komisija v točki 234 obrazložitve izpodbijane odločbe, se namreč v tem primeru pojavlja problem, da na podlagi možnosti za organizacijo, ki si jih je dodelila v zavezi št. 3, tožeča stranka lahko prepreči souporabo infrastrukture za zbiranje in ločevanje. Zaradi teh možnosti za organizacijo lahko tožeča stranka zlasti prepreči, da bi partnerji za zbiranje, ki to želijo, dali svojo infrastrukturo na voljo konkurentom sistema ARA, in tem konkurentom tako oteži vstop na trg sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže. To ravnanje bi lahko povzročilo omejevanje

konkurence na trgu in zmanjšanje povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže.

108 Kot je bilo navedeno v točki 67 zgoraj, je Komisija za odpravo tega tveganja menila, da je treba posamično izjemo v skladu s členom 8(1) Uredbe št. 17 urediti z obveznostma, ki ju je določila v členu 3 izpodbijane odločbe.

109 Zato v tem primeru ne gre za enostransko zavrnitev tožeče stranke, da bi konkurenčnim družbam zagotavljala nujne storitve za razvoj sosednjega trga, ki bi bila v nasprotju s členom 82 ES in zaradi katere bi bila upravičena uporaba doktrine „nujne infrastrukture“. Gre za primer, v katerem bi položaj, ki ga ima tožeča stranka na podlagi partnerskih sporazumov z družbami za zbiranje in ločevanje, lahko povzročil omejevanje konkurence na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže, zaradi česar bi se zmanjšalo povpraševanje po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže. Torej je Komisija ravnala pravilno, ko v tem primeru ni uporabila doktrine „nujne infrastrukture“ in z njo povezane sodne prakse Sodišča.

110 Iz navedenega je po eni strani razvidno, da Komisija v tem primeru ni poskušala uporabiti doktrine „nujne infrastrukture“, in po drugi strani, da se doktrina „nujne infrastrukture“ in z njo povezana sodna praksa v tem primeru za preizkus zakonitosti obveznosti, dodanih posamični izjemi, ki jo je Komisija odobrila tožeči stranki, ne uporabi. Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Četrti tožbeni razlog: neuresničljivost obveznosti, določenih v izpodbijani odločbi

Trditve strank

111 Tožeča stranka trdi, da se z obveznostmi, naloženimi v izpodbijani odločbi, ne upošteva sodne prakse Sodišča glede načela sorazmernosti, ker niso primerne za dosego želenega cilja in ne pomenijo kar najmanjše obveznosti.

112 Tožeča stranka tudi meni, da Komisija ni dovolj upoštevala posebnosti sistema ARA, ker drugače od sistema odstranjevanja odpadkov v Nemčiji zbiranje, ločevanje in predelavo pretežno izvajajo različne družbe in ti partnerji ne morejo predložiti naknadnih dokazov o količini zbrane, ločene in predelane embalaže, ampak morajo fizično zbrano embalažo redno odlagati v zbirnih centrih tožeče stranke. Zato naj bi bil edini namen obveznosti, določene v členu 3(b) izpodbijane odločbe, tožeči stranki preprečiti, da bi zahtevala večji delež zbranih proizvodov, kot ji pripada. Ta obveznost naj bi tako pomenila, da bi morala biti tožeča stranka seznanjena s tržnim deležem sistema ARA takoj ob oddaji zbrane embalaže, kar naj ne bi bilo mogoče iz dveh razlogov. Prvi razlog je, da zunanjim kolektivnim sistemom, torej sistemom, ki jih ne zanima souporaba infrastrukture za zbiranje, tožeče stranke ni treba obvestiti o dovoljeni količini, zaradi česar naj bi bilo nemogoče izračunati delež tožeče stranke glede na celotno količino gospodinjske embalaže. Drugi razlog je, da so podatki o tržnih deležih na

voljo šele naknadno, po tem, ko proizvajalci in uvozniki sprejmejo redna poročila o dovoljeni količini. Tako tožeča stranka meni, da bi bilo treba za razdelitev zbranih proizvodov med izvajalce sistema uporabiti metode razdelitve, ki bi bile znane vnaprej, od trenutka dobave določene količine embalaže.

113 Nazadnje, tožeča stranka dodaja, da ni nobene povezave med omejevanjem konkurence in obveznostjo, naloženo v členu 3(b) izpodbijane odločbe, ter poudarja, da je 28. avgusta 2003 na Komisijo naslovila predlog za določitev druge metode razdelitve, na podlagi katere bi različni sistemi za zbiranje vsako leto vnaprej opredelili zmogljivost zbiranja, ki bi jo določili v dogovoru z družbo za zbiranje ob upoštevanju dosežene dovoljene količine. Vendar naj Komisija tega modela ne bi upoštevala.

114 Komisija in intervenientki prerekajo vse trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

115 Najprej je treba ugotoviti, da tožeča stranka načelo sorazmernosti navaja v utemeljitev četrtega tožbenega razloga, ki se nanaša na uresničljivost obveznosti, določenih v izpodbijani odločbi, ter tudi kot samostojen tožbeni razlog (peti tožbeni razlog). Zato je treba v okviru petega tožbenega razloga preizkusiti sorazmernost obveznosti, zlasti sorazmernost obveznosti, ki je določena v členu 3(b) izpodbijane odločbe, v okviru tega tožbenega razloga pa uresničljivost zadevne obveznosti.

116 V odgovor na trditve tožeče stranke je najprej, kot je razvidno tudi iz delov spisa, treba ugotoviti, da dovoljene količine zunanjih sistemov v tem primeru ne igrajo nobene vloge pri izračunu deleža tožeče stranke pri celotni količini gospodinjske embalaže. Treba je namreč poudariti, da se problem razdelitve zbrane embalaže pojavi le pri souporabi infrastrukture za zbiranje. Ker si v tem primeru tožeča stranka ne more prisvojiti celotne zbrane embalaže, bo treba izračunati delež embalaže vsakega od kolektivnih sistemov, ki souporabljajo to infrastrukturo, da bi se zbrana embalaža razdelila mednje. Zato je trditev tožeče stranke glede razpoložljivosti podatkov o dovoljenih količinah zunanjih sistemov povsem neutemeljena.

117 Drugič, tožeči stranki kljub njenim trditvam ni uspelo pokazati, zakaj ne bo mogoče izračunati njenega deleža pri celotni količini gospodinjske embalaže ob oddaji zbrane embalaže v zbirnih centrih in zakaj bi bila za razdelitev zbrane embalaže potrebna metoda vnaprej določene in eno leto veljavne razdelitve. Nasprotno, iz sporazuma o odlaganju in dovoljenju, s katerim je tožeča stranka zavezana proizvajalcem odpadkov, je razvidno, da morajo proizvajalci odpadkov za izračun letne embalažnine, ki jo dolgujejo tožeči stranki, vsak mesec ali vsake tri mesece, odvisno od tega, ali gre za velikega ali malega proizvajalca, najpozneje deseti dan drugega meseca po izteku obračunskega obdobja sporočiti natančne količine na trg dane embalaže. To pomeni, da lahko tožeča stranka količine embalaže, ki so zajete v pogodbah o licenci in oddaji, izračuna na podlagi teh pogodb in na podlagi podatkov, ki jih redno dobiva.

118 Jasno je, da bodo dokončni podatki za preteklo koledarsko leto na voljo šele v prvih desetih dneh drugega meseca po koncu zadnjega meseca ali trimesečja tega leta.

Vendar to ne pomeni, kot trdi tožeča stranka, da se lahko razdelitev embalaže opravi šele po preteku petnajstih mesecev od začetka poslovanja, kar bi preprečilo „redno razdeljevanje“ zbrane embalaže. Razdelitev embalaže se bo lahko opravila takoj ob zbiranju na podlagi dejanskih količin dovoljene embalaže, ki je bila dana na trg v prejšnjih mesecih. Rezultat te razdelitve bo popravljen konec leta z nadomestilom na podlagi dokončnih dejanskih količin, ki jih bodo sporočili proizvajalci odpadkov. Kakor je navedla Komisija, bi lahko razdelitev sistematično temeljila na pričakovanih količinah, ki bi jih bilo mogoče prilagoditi le ob določenih trenutkih. Kot je razvidno iz delov spisa, je to zadnjo možnost predlagala tožeča stranka, Komisija pa jo je sprejela v postopku za izdajo začasne odredbe pred Splošnim sodiščem.

119 Tretjič, ugotoviti je treba, kot izhaja iz obravnave, da je bilo izvrševanje izpodbijane odločbe za stranke začasno ustrezno.

120 Iz navedenega je razvidno, da redno razdeljevanje zbrane embalaže ni ovira za uresničljivost obveznosti, določene v členu 3(b) izpodbijane odločbe, in v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, ne zahteva uporabe metode vnaprej določene in eno leto veljavne razdelitve.

121 Druge trditve tožeče stranke te ugotovitve ne morejo ovreči.

122 Prvič, trditev, da ni nobene povezave med omejevanjem konkurence in naloženo obveznostjo, je treba šteti za povsem neutemeljeno. Iz točk 290 in 293 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da obstaja jasna povezava med naloženo obveznostjo na eni strani ter tveganjem za zaprtje trga, ki je višje v proizvodni verigi, za konkurente tožeče stranke in za zmanjšanje povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže na drugi strani. To tveganje izvira iz odobritve posamične izjeme za sporazume, s katerimi se tožeča stranka v neki regiji zbiranja poveže le z enim partnerjem in si podeli možnosti, na podlagi katerih lahko prepreči souporabo infrastrukture za zbiranje in ločevanje. Namen te obveznosti je torej tožeči stranki preprečiti, da bi lahko pridobila potrdila in dokazila o količini embalaže konkurenčnih sistemov, ki si z njo delijo uporabo infrastrukture za zbiranje, in da bi si prilastila njihove količine, zlasti nasproti avstrijskemu nadzornemu organu. Zaradi takega ravnanja tožeče stranke konkurenčni sistemi ne bi mogli izpolniti kvot za zbiranje, zaradi česar bi bil otežen njihov obstoj na trgu. Njihovo izginotje s trga bi povzročilo zmanjšanje povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže. Zato je Komisija v nasprotju s trditvami tožeče stranke in ob upoštevanju člena 8(1) Uredbe št. 17 ravnala pravilno, ko je naložila zadevno obveznost za preprečitev, da bi posamična izjema, ki je bila odobrena tožeči stranki, povzročila omejevanje konkurence na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže in zmanjšanje povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže.

123 Drugič, navedbo tožeče stranke, da je Komisija velik del besedila obveznosti, navedene v členu 3(b), prevzela iz odločbe v zvezi z nemškim sistemom odstranjevanja odpadkov, pri čemer ni upoštevala posebnosti sistema ARA, je prav tako neutemeljena. Iz preizkusa obeh zadevnih odločb je namreč razvidno, da odstavki v eni odločbi ne sovpadajo z odstavki v drugi. Poleg tega je v nasprotju s trditvami tožeče stranke iz preizkusa izpodbijane odločbe razvidno, da namen potrdil in dokazil, ki so navedeni

v obveznosti, določeni v členu 3(b) te odločbe, ni nadomestiti fizično oddajo zbrane embalaže, ampak ugotoviti, kolikšen delež zbrane embalaže pripada tožeči stranki. V skladu s členom 11(8) Odloka in z obveznostjo št. 2 iz dovoljenja o vzpostavitvi in upravljanju sistema zbiranja in predelave se s temi potrdili pred avstrijskim nadzornim organom dokazuje, da tožeča stranka izpolnjuje svoje kvote za zbiranje. Kot je razvidno iz točke 291 obrazložitve izpodbijane odločbe, jih je mogoče uporabiti tudi za zmanjšanje plačil partnerjem pri souporabi infrastrukture za zbiranje.

124 Iz vsega navedenega je razvidno, da metode razdelitve, ki jih je predlagala Komisija, temeljijo na podatkih, do katerih lahko tožeča stranka zlahka dostopa takoj ob razdelitvi zbrane embalaže, kot so pričakovane količine ali dovoljene količine za pretekle mesece, in da se s temi metodami upoštevajo posebnosti sistema ARA enako kot z metodami, ki jih predlaga tožeča stranka. Edina razlika je, da se z metodami, ki jih je predlagala Komisija, pričakovane količine ali dovoljene količine za pretekle mesece lahko naknadno prilagodijo, na primer na podlagi dejanskih in končnih količin dovoljene embalaže, ki so bile dane na trg in so jih sporočili proizvajalci odpadkov. Kot je bilo ugotovljeno v točki 118 zgoraj, ta naknadna prilagoditev ni nezdružljiva z nepretrganim razdeljevanjem zbrane embalaže med kolektivnimi sistemi, ki souporabljajo infrastrukturo za zbiranje. Zato v nasprotju z navedbami tožeče stranke ta obveznost ni neuresničljiva.

125 Tako je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Peti tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti

Trditve strank

126 Tožeča stranka trdi, da je obveznost iz člena 3(b) izpodbijane odločbe, nesorazmerna, ker so ji z njo naložene obveznosti, zaradi katerih morda ne bi mogla izpolniti predpisanih kvot in bi bil ogrožen njen obstoj. S to obveznostjo naj bi bil namreč omejen dostop tožeče stranke do infrastrukture za zbiranje, s katero razpolaga. Zato si je tožeča stranka dodelila pravico do ureditve svojega sistema s pogodbeno prepovedjo samostojnega upravljanja družbam za zbiranje. Nesorazmernost naj bi bila zlasti razvidna v dveh primerih, in sicer, če bi si drug kolektivni sistem prisvojil dodatne dovoljene količine in če bi drugi kolektivni sistemi postavili svojo infrastrukturo za zbiranje, ki bi bila v celoti ali deloma v njihovi lasti.

127 V zvezi s prvim primerom tožeča stranka meni, da bi se s prihodom drugega kolektivnega sistema na trg zmanjšal delež sistema ARA pri celotni količini gospodinjske embalaže in tako njegov tržni delež. Konkurenti naj se namreč ne bi zadovoljili z odvrnitvijo strank od sistema ARA, ampak bi poleg tega na trg poslali dodatne količine dovoljene embalaže, ki jih dejansko ne zbirajo niti proizvajalci niti distributerji in ki jih tožeča stranka imenuje „količine embalaže parazitskih družb“. V takem položaju bi bil delež proizvodov, ki bi jih zbrali regionalni partnerji in ki bi jih lahko zahtevala tožeča stranka, omejen, zaradi česar ne bi mogla izpolnjevati predpisanih kvot, tako da bi ji Bundesministerium für Umwelt, Jugend und Familie (ministrstvo za okolje, mladino in družino) lahko odvzelo dovoljenje. Tako bi obveznost, ki jo je naložila Komisija, omejila dostop tožeče stranke do zmogljivosti zbiranja.

128 Poleg tega meni, da rešitev, ki jo predlaga Komisija, da bi bilo treba prilagoditi prostornino zabojnikov, da bi se lahko zbirale večje količine, ni zadovoljiva. Tako bi lahko tožeča stranka šele naknadno izvedela, da zmogljivosti za zbiranje ne zadoščajo in bi lahko sprejela potrebne korektivne ukrepe šele po dveh letih. Zato meni, da bi morali konkurenčni kolektivni sistemi za zagotovitev souporabe vsako leto vnaprej opredeliti prostornino potrebnih zabojnikov ter ustrezne obsege zbranih količin.

129 Tožeča stranka pojasnjuje, da razpoložljivost zmogljivosti za zbiranje in dostop do zbranih količin predstavljata isti problem in da bi, če bi morala v skladu z zadevno obveznostjo prenesti zbrane količine na konkurente, celota napovedi teh zmogljivosti ostala mrtva črka na papirju.

130 Kar zadeva drugi primer, tožeča stranka trdi, da so konkurenčni sistemi predvsem specializirani za natančno določene vrste embalaže in bi lahko postavili druga sredstva za zbiranje, katerih uporaba bi bila dopolnjena z njenimi sredstvi. To zlasti velja za sistema Öko-Box in Bonus. Po mnenju tožeče stranke je tako ravnanje konkurenčnih sistemov povsem predvidljivo, ker souporaba infrastrukture za zbiranje ne ustvarja resnične konkurenčnosti cen, ki bi nastala le ob postavitvi lastne infrastrukture za zbiranje. Zato meni, da bi se tudi ob le delni souporabi infrastrukture za zbiranje na podlagi naložene obveznosti morala odpovedati prevzemu zbranih količin v večjem delu, kot ustreza potrebam konkurenčnega sistema, kar naj bi bilo očitno nerazumno.

131 Poleg tega se tožeča stranka pritožuje nad tem, da Komisija ni ponudila nobene rešitve problema delne souporabe infrastrukture za zbiranje in da tudi ni preučila podanega kompromisnega predloga.

132 Nazadnje, tožeča stranka trdi, da bi bila na podlagi obveznosti iz člena 3(b) izpodbijane odločbe prisiljena reorganizirati zbiranje embalaže, kar bi povzročilo povečanje stroškov zbiranja in upad učinkovitosti sistema ARA. Zato meni, da bi bilo treba te stroške prenesti na tiste, ki imajo korist od souporabe infrastrukture za zbiranje, in sicer na konkurenčne sisteme in na partnerje za zbiranje. Poleg tega meni, da bi bilo treba na konkurenčne sisteme prenesti tudi stroške obratovanja sistema (ali sistemske stroške).

133 Komisija in intervenientki prerekajo vse trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

134 Treba je opozoriti, da načelo sorazmernosti, ki je del splošnih načel prava Skupnosti, na podlagi ustaljene sodne prakse pomeni zahtevo, da se z ukrepi institucij ne prekorači meja tega, kar je primerno in potrebno za uresničitev želenega cilja, pri tem pa je treba takrat, kadar je mogoče izbirati med več ponujenimi primernimi ukrepi, uporabiti najmanj omejujočega (sodbe Sodišča z dne 11. julija 2002 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Recueil, str. I-6453, točka 59; z dne 9. septembra 2004 v združenih zadevah Španija in Finska proti Parlamentu in Svetu, C-184/02 in C-223/02, ZOdl., str. I-7789, točka 57, in z dne 7. julija 2009 v zadevi S P C M in drugi, C-558/07, ZOdl., str. I-5783, točka 41).

135 V tem primeru je cilj, ki ga želi doseči Komisija z naložitvijo obveznosti iz člena 3(b) izpodbijane odločbe, preprečitev izključitve konkurence na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže, ki bi jo lahko povzročila odobritev posamične izjeme za sporazume o zbiranju in ločevanju, ki jih je sporočila tožeča stranka, in ki bi lahko vodila k zmanjšanju povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja

in ločevanja gospodinjske embalaže. Iz točk 290 in 292 obrazložitve izpodbijane odločbe je namreč razvidno, da bi si tožeča stranka lahko v primeru souporabe infrastrukture za zbiranje poskušala prilastiti celoto zbrane embalaže in tako konkurenčnim sistemom preprečila, da bi izpolnili kvote za zbiranje. Kot je bilo ugotovljeno v točki 122 zgoraj, bi bilo tožeči stranki s prepovedjo, da zahteva potrdila ali dokazila o količini embalaže, ki ustreza deležu njenih konkurentov pri celoti gospodinjske embalaže, preprečeno, da bi si prisvojila celoto zbrane embalaže, zlasti nasproti avstrijskemu nadzornemu organu, ki mu mora s predložitvijo dokazil dokazati, da je izpolnila kvoto za zbiranje. Poleg tega ta prepoved, kot je razvidno iz točke 123 zgoraj, ustreza posebnostim sistema ARA.

136 Za preprečitev, da bi si tožeča stranka poskušala prilastiti celoto zbrane embalaže, je treba določiti način razdeljevanja te embalaže. V zvezi s tem je Komisija predlagala metode razdelitve, ki temeljijo na natančnih deležih v skladu z dovoljenimi količinami vsakega sistema, kar odpravi tveganje, da bi tožeča stranka monopolizirala zbrane embalaže. S temi metodami je namreč tožeči stranki onemogočeno, da bi poskušala oslabiti položaj konkurenčnih sistemov, tako da bi umetno povečala količine, sporočene partnerjem za zbiranje. Zato so te metode primerne za dosego želenega cilja, ki je preprečitev izključitve konkurence na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže in preprečitev zmanjšanja povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja na trgu zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže.

137 Zato ob upoštevanju cilja, ki ga želi doseči Komisija, obveznost iz člena 3(b) izpodbijane odločbe ni neprimerna (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Käserei Champignon Hofmeister, točke od 60 do 64).

138 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvami tožeče stranke, ki se nanašajo na to, da bi konkurenčni sistemi pridobili dodatne količine, in na souporabo infrastrukture za zbiranje, ki jo je sama postavila.

139 Prvič, glede trditve, da bi drugi kolektivni sistemi pridobili dodatne dovoljene količine, je treba po eni strani poudariti, da člen 11(7) Odloka v različici, ki se upošteva v tem primeru, določa, da morajo biti odstotki določeni tako, da je zbranih najmanj 50 % količine vsakega embalažnega materiala, za katerega je določena udeležba v sistemu. Po drugi strani se bodo na podlagi obveznosti št. 1 iz dovoljenja o vzpostavitvi in delovanju sistema zbiranja in predelave minimalne kvote za zbiranje in predelavo za tožečo stranko „izračunale glede na količino embalaže, ki je predmet pogodbe v koledarskem letu, v skladu s členom 11(7) [Odloka]“. Zato vstop „parazitske embalaže“, torej embalaže, ki se do zdaj ni zbirala v okviru nobenega sistema odstranjevanja, ne bo imel nobenega vpliva na kvote za zbiranje tožeče stranke, ki se bodo še naprej izračunavale na zgoraj opisani način. Poleg tega je jasno, da zato, ker bodo dovoljenje za parazitsko embalažo lahko pridobili konkurenčni sistemi tožeče stranke, ta svojih kvot za zbiranje ne bo mogla izpolnjevati s to embalažo. Vendar ob upoštevanju namena veljavne nacionalne zakonodaje v primeru souporabe infrastrukture za zbiranje sistemi, zato da bi se zbrala zadostna količina embalaže za izpolnitev kvote zbiranja, ne morejo računati na parazitsko embalažo, ampak morajo povečati svoje zmogljivosti zbiranja, na primer z večjo pogostostjo praznjenja zabojnikov.

140 Trditev, da bo tožeča stranka lahko šele naknadno ugotovila, ali so predvidene zmogljivosti zbiranja nezadostne, ne more ovreči te ugotovitve. Namreč, kot je navedeno v točki 118 zgoraj, lahko tožeča stranka vnaprej oceni količino dovoljene embalaže in na podlagi tega podatka določi svoje potrebe po zbiranju in se odloči, ali je treba povečati zmogljivosti zbiranja. Prav tako bo lahko prilagodila predvidene zmogljivosti

zbiranja glede na količine embalaže, ki je bila dejansko dana na trg in o katerih jo redno obveščajo imetniki licenc.

141 Nazadnje, v nasprotju s trditvami tožeče stranke souporaba infrastrukture za zbiranje ne pomeni dejanskega prenosa zmogljivosti zbiranja na nove konkurente, ki bi zanjo predstavljala škodo. V praksi se s souporabo ne zmanjšajo njene zmogljivosti zbiranja, ker so zmogljivosti zbiranja odvisne od količine dovoljene embalaže, ki jo vsak sistem zbiranja sporoči svojim partnerjem za zbiranje in s katerimi se upošteva povečanje količine dovoljene embalaže na vsakem območju zbiranja. Zato mora tožeča stranka, kot je bilo navedeno v točki 139 zgoraj, za zagotovitev izpolnitve kvot zbiranja prilagoditi zbiranje novim potrebam, na primer tako, da od partnerjev zahteva, naj povečajo prostornino zabojnikov ali da jih praznijo pogosteje.

142 Zato je treba trditev, da bi konkurenčni kolektivni sistemi lahko pridobili dodatne dovoljene količine, zavrniti.

143 Drugič, s trditvijo glede souporabe infrastrukture za zbiranje, ki jo je postavila tožeča stranka, s sistemi, ki imajo lastno infrastrukturo za zbiranje, se ne more ovreči sorazmernost zadevne obveznosti. Kot je razvidno iz delov spisa, se z obveznostjo, ki je tožeči stranki naložena v členu 3(b) izpodbijane odločbe, konkurenčnim sistemom, ki zaprosijo za souporabo infrastrukture za zbiranje, ne podeljuje pravica do prilastitve celotne količine dovoljene embalaže, ki je dana na trg in za katere imajo dovoljenje. Nasprotno, konkurenčni sistemi bodo morali vnaprej sporočiti delež količine embalaže, za katero imajo dovoljenje in želijo zanjo pridobiti pravico do souporabe, in pri razdelitvi zbrane embalaže se bo upošteval zgolj ta delež. Sicer je treba poudariti, da

je tožeča stranka med postopkom za izdajo začasne odredbe pred Splošnim sodiščem predlagala to možnost, Komisija pa jo je sprejela.

144 V zvezi s trditvijo tožeče stranke, da se s souporabo infrastrukture za zbiranje, bodisi popolno bodisi delno, ne ustvarja dejanska konkurenca cen, je treba opozoriti, da je z izpodbijano odločbo tožeči stranki dovoljeno, da zmanjša plačila, določena v partnerskih sporazumih. Tako bodo njeni konkurenti nosili tako stroške glede zagotavljanja zabojnikov in vreč za zbiranje kakor tudi stroške zbiranja v gospodinjstvih in pri porabnikih s podobnimi količinami embalaže ter prevoza dovoljene embalaže, ki jim pripada. Jasno je, da bodo zaradi te okoliščine z vidika nekaterih stroškov v enakem položaju kot tožeča stranka. Vseeno pa ob upoštevanju mogočih razlik glede organizacije in upravljanja sistema, glede rentabilne predelave in trženja različnega materiala ter glede trgovinske politike različnih družb konkurence na področju cen ni mogoče izključiti.

145 Kar zadeva nujnost zadevne obveznosti, je iz točk 290 in 293 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da bi tožeča stranka lahko brez te obveznosti poskušala nadzirati razdelitev zbrane embalaže, tako da bi si prilastila del embalaže, ki ji dejansko ne pripada. Čeprav je tožeča stranka predlagala drugo metodo razdelitve, ki temelji na določeni zmogljivosti zbiranja, opredeljeni vsako leto in za vnaprej ob upoštevanju dosežene dovoljene količine, ji ni uspelo dokazati obstoja drugih ukrepov, zaradi katerih bi bila ta obveznost neuporabna. Zaradi njenega močnega položaja na trgu namreč tožeči stranki z metodo, ki jo je predlagala, ne bi bilo preprečeno, da bi z umetnim povečanjem doseženih dovoljenih količin spremenila letne povpraševane količine in tako oslabila položaj konkurenčnih sistemov ter zmanjšala delež zabojnikov, ki so na razpolago konkurentom. Kot je navedla Komisija v svojih pisanjih, česar tožeči stranki ni uspelo izpodbiti, se bodo konkurenčni sistemi na to poskušali odzvati s povečanjem svojih povpraševanih količin, kar bo povzročilo tekmo za deleže med konkurenčnimi sistemi, zlasti v ekonomsko privlačnejših regijah, kjer bo tožeča stranka zaradi svojega močnega položaja na trgu imela zelo dobre možnosti. Nasprotno pa porazdelitev, določena v členu 3(b) izpodbijane odločbe, temelji na metodah,

ki so primerne, objektivne in preverljive in s katerimi so varovani interesi novih konkurentov in je hkrati spoštovan položaj tožeče stranke na trgu.

146 Tako ni drugega ukrepa, s katerim bi bilo mogoče enako učinkovito preprečiti izključitev konkurence na trgu, ki je višje v proizvodni verigi. Zato je obveznost iz člena 3(b) izpodbijane odločbe nujna za dosego želenega cilja (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Käserei Champignon Hofmeister, točka 66, in sodbo Sodišča z dne 10. decembra 2002 v zadevi British American Tobacco (Investments) in Imperial Tobacco, C-491/01, Recueil, str. I-11453, točka 139).

147 Iz vsega navedenega je razvidno, da zadevna obveznost ne pomeni kršitve načela sorazmernosti, ker pomeni ukrep, s katerim je mogoče doseči cilj izpodbijane odločbe, in sicer preprečitev omejitve konkurence na trgu sistemov odstranjevanja gospodinjske embalaže in posledičnega zmanjšanja povpraševanja po storitvah zbiranja in ločevanja gospodinjske embalaže, in da s tem ukrepom ni prekoračeno to, kar je nujno potrebno za dosego tega cilja.

148 Te ugotovitve ni mogoče ovreči s trditvijo glede zmanjšanja učinkovitosti sistema ARA, pri kateri se izhaja iz tega, da pri souporabi infrastrukture za zbiranje tožeča stranka ne sme prenesti nekaterih stroškov na konkurenčne sisteme in na partnerje za zbiranje. Po eni strani, kar zadeva sistemske stroške, je iz točk 139 in 304 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da so ti posledica vzpostavitve sistema ARA in ustrezajo posebnostim tega sistema. Glede souporabe tožeča stranka ni dokazala, da imajo konkurenti, ki so upravičeni do souporabe infrastrukture za zbiranje, korist od celotnega sistema ARA tudi pri razvoju lastnih storitev odstranjevanja odpadkov. Nasprotno, mogoče je pričakovati, da bodo na podlagi same souporabe infrastrukture za

zbiranje konkurenti razvili lastno tehnologijo za odstranjevanje odpadkov. Zato dejstvo, da mora tožeča stranka nositi svoje stroške, ne povzroča nobenega zmanjšanja učinkovitosti za sistem ARA in ni upravičeno, da se prenesejo na tretje osebe. Po drugi strani je glede stroškov v zvezi z souporabo infrastrukture za zbiranje treba poudariti, da tožeči stranki ni uspelo dokazati, kako bi se zaradi souporabe infrastrukture za zbiranje spremenili stroški na kilogram zbrane embalaže. Zato ni mogoče ugotoviti, koliko bi se zaradi te uporabe zmanjšala učinkovitost sistema ARA, če tožeča stranka ne bi smela prenesti teh stroškov na tretje osebe.

149 Torej je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Šesti tožbeni razlog: protislovje med izrekom in obrazložitvijo izpodbijane odločbe

Trditve strank

150 Tožeča stranka trdi, da obstaja protislovje med točkama 301 in 313 obrazložitve izpodbijane odločbe ter njenim izrekom, zlasti členom 3(b). V tem členu naj ne bi bila navedena možnost, da se obveznost ne uporabi, če konkurenčni sistemi ne bi zaprosili za souporabo infrastrukture za zbiranje, prav tako pa naj ne bi bilo navedeno, od kdaj bi bilo treba to obveznost uporabljati. Meni, da bi bilo treba izrek izpodbijane odločbe popraviti tako, da bi bila iz njegovega besedila razvidna povezava med naložitvijo obveznosti, souporabo infrastrukture za zbiranje in trenutkom, od katerega

dalje se ta obveznost uporablja. Tožeča stranka končuje s trditvijo, da izpodbijana odločba ni niti dovolj jasna niti skladna.

151 Komisija prereka vse trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

152 Treba je ugotoviti, da čeprav je res, da člen 3(b) izpodbijane odločbe določa, da „tožeča stranka od družb za zbiranje lahko zahteva le potrdila o količinah embalaže, ki ustreza deležu sistema ARA pri skupni količini gospodinjske embalaže, ki je bila prenesena na sisteme za določene vrste materiala“, pa je vseeno v skladu s sodno prakso izrek odločbe treba brati ob upoštevanju razlogov, s katerimi je utemeljen, in sicer v tem primeru ob upoštevanju točk 301 in 313 obrazložitve izpodbijane odločbe (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 15. septembra 1998 v združenih zadevah European Night Services in drugi proti Komisiji, T-374/94, T-375/94, T-384/94 in T-388/94, Recueil, str. II-3141, točka 211). Iz točke 301 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da „se v primeru, da konkurenčni sistem ne zaprosi za souporabo in postavi lastno infrastrukturo za zbiranje, obveznosti ne uporabljajo“, iz točke 313 obrazložitve izpodbijane odločbe pa je razvidno, da bo „plačilo zmanjšano le, če bo konkurenčni sistem zaprosil za souporabo v določeni regiji zbiranja in šele od takrat, ko bo pridobil dovoljenje“.

153 Prav tako, čeprav je res, da člen 3(b) izpodbijane odločbe določa, da „se ta obveznost uporablja za vse družbe za zbiranje, s katerimi je ARGEV sklenila partnerski

sporazum", je treba v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 152 zgoraj, ta del tega člena vseeno brati ob upoštevanju točke 292 obrazložitve izpodbijane odločbe. V tej točki obrazložitve je po eni strani pojasnjeno, da obveznost zadeva vse družbe, ki so sklenile partnerski sporazum s tožečo stranko, ne glede na to, ali dovoljujejo souporabo infrastrukture, da bi se jih spodbudilo k sklepanju sporazumov s konkurenčnimi sistemi, in po drugi strani, da obveznost, ki jo določa člen 3(b) izpodbijane odločbe, velja le, če konkurenčni sistem zaprosi za souporabo infrastrukture za zbiranje v skladu z obveznostjo, ki jo določa člen 3(a) te odločbe.

154 Zato je v nasprotju s trditvami tožeče stranke v izreku izpodbijane odločbe glede na njegovo obrazložitev po eni strani jasno in natančno navedeno, da se zadevna obveznost uporabi le, če konkurenčni sistem zaprosi za souporabo infrastrukture za zbiranje, in po drugi strani, da se obveznost uporabi od datuma, ko sistem pridobi dovoljenje. Zato je treba ta tožbeni razlog in tožbo v celoti zavrniti.

Stroški

155 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeča stranka s predlogi ni uspela in ker so Komisija ter družba EVA in BAA predlagale, naj se ji naloži plačilo stroškov, se tožeči stranki naloži plačilo njenih stroškov in stroškov, ki so jih priglasile Komisija ter družba EVA in BAA, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (drugi senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Družba Altstoff Recycling Austria AG nosi svoje stroške ter stroške, ki so jih priglasile Evropska komisija, družba EVA Erfassen und Verwerten von Altstoffen GmbH in Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 22. marca 2011.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje ..... II - 981

Postopek in predlogi strank ..... II - 993

Pravo ..... II - 995

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 81 ES in člena 2 Uredbe št. 17 ..... II - 997

Trditve strank ..... II - 997

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 998

Drugi tožbeni razlog: skladnost partnerskih sporazumov s pogoji iz Uredbe št. 2790/1999 ..... II - 1009

Trditve strank ..... II - 1009

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1010

Tretji tožbeni razlog: kršitev doktrine „nujne infrastrukture“ v členih 2 in 3 izpodbijane odločbe. ..... II - 1015

Trditve strank ..... II - 1015

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1016

Četrti tožbeni razlog: neuresničljivost obveznosti, določenih v izpodbijani odločbi ..... II - 1019

Trditve strank ..... II - 1019

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1020

Peti tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti ..... II - 1025

Trditve strank ..... II - 1025

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1027

Šesti tožbeni razlog: protislovje med izrekom in obrazložitvijo izpodbijane odločbe .... II - 1033

Trditve strank ..... II - 1033

Presoja Splošnega sodišča ..... II - 1034

Stroški ..... II - 1035